

NOORUSMAA

IÕULUD
IÕULUD
IÕULUD

S I S U.

Püha Franziskus jutlustab lindudele. — S. Topeliuse jõulujutt. — Armuline on rikas. — Vend hunt ja püha Franziskus. — Narr ja ta lind. Inglise muinasjutt. — A. Peerna — Elvast Vapramäele. — A. Conan-Doyle — Kuidas brigader vallutas Saragossa. — R. I. D. — Surmasuusatus. Jõuluseiklus Ameerikast. Noorusmaalasile. Noorte vald. Noorusmaalased omavahel. — Võistlusi ja ülesandeid. Male.

Suure töörohkuse pärast enne jõulu oli päris võimatu korraldada raadioaparadi loosimist. See sünnib 28. jõulukuupäeval kell 11 hommikul Noorusmaaruumides Rataskaevu tän. 22 asjast huvitatud noorusmaalaste juuresolekul. Noorusmaa tellijaile sissepääs vaba.

Kirjakast.

A. Reiman — Teie joonistustega seletuse sai loodusesõbra nurga toimetaja liig hilja kätte, muidu seletus hää. Edespidi saatke sellesse osakonda puutuv materjal kohe Võrle Opetajate seminaari hra J. Käisile. — rdg — Ja muidugi. Kui kaastöö seda väärt, siis saadame tasuks „Noorusmaa“ ja loeme teid tellijaks. Seekordsest saadetisest aga ei läinud midagi lehte. Aine ja näited liig kauged ja võõrad. A. L. — Tartus — Ülesanne segane. Ei. — J.V. — Musti kriite on mitmesuguseid. Neid saab kirjutusmaterjaali kauplusist Joh. Faberi joonistuskriidi nime all. Linool- ja puulõikest edespidi Noorusmaas pikemalt. A. K. — Kutsenõuniku H. Roosi aadress: Tartu, Gildi t. 8. — E. Treve — Noorusmaad esimesel poolaastal ilmiski kuus numbrit. H. Rosin — Ülesanne ei lähe. — Anu — „Tormilind“ lehes. E. Pokk, „J“ — Kahvatumad asjad, ei. Arva — Laul ja muinasjutt nõrgad, muu läheb. Aly Rumek — Ei. Võtke mõni lihtsem aine käsitamiseks. M. Kuus — Jõululaul ei. E. Kahar — „Karjapoiss“ ei sobi meile. Väike Riku — Ülesanded nagu ei kõlba hästi. E. P. — Joonistus ja laul nõrgavõitu.

NOORUISMAA

EESTI NOORSOO AJAKIRI

Nr. 18.

Jõulukuu

1926.

Toimetuse juhataja: J. Käis, M. Laarman, E. Martinson. :: Vastutav toimetaja: E. Martinson. :: Väljaandja: Eesti Õpetajate Liit. :: Toimetuse ja talituse: Tallinn, Rataskaevu nr. 22. Toimetuse kõnetunnid esmaspäeval ja reedel. 12

Püha Franziskus jutlustab lindudele.

Püha Franziskus läks teele ja jõudis Cannao ja Bevagno maale. Kui ta nõnda hoolega edesi sammus, tõstis ta

oma pilgu ja nägi teeäärseil puil istuvat lõpmatuid linnukarjad. Ta imestas sellest väga ja ütles oma kaaslasile: „Oodake mind siin teel, tahan jutlustada oma vendade'le lindudele.“ Ja ta astus välja põllule ja hakkas jutlustama lindudele, kes istusid ta ümber maas. Ja kohe tulid need, kes istusid puis, lennates alla ja püsisid liikumatuina, kuna püha Franziskus jutlustas. Ja jutluse lõppedes nad ei lennanud enne ära, kui ta oli neid õnnistanud. Ja nagu hiljemini vend Masseo jutustas vend Jakobile Massast, kõndis ta nende vahel ja puuduteli neid ker-

gesti oma mantliga, ilma, et keegi oleks liigatanudki.

Jutlus aga käis nõnda:

Püha Franziskus.

„Linnud, minu armsad vennakesed, olge väga tänumeelsed Jumalale, oma Loojale ja laulge ikka ja kõikjal kiidulaulu talle. Sest tema on annud teile vabaduse lennata kuhu tahate ja on annud teile kahe- ja kolmekordse rüü. Tema on hoidnud teie seemne alal Noa laevas, et teid ei oleks vähem endisest. Olge talle tänulikud õhuval la eest, mis ta määras teile. Teie ei külva ega lõika ja Jumal toi-

dab teid siiski. Ta annab teile jõed ja allikad, et teie neist jooksite ning mäed ja orud annab ta teile varjupaigaks, ja kõrged puud annab ta

teile pesade asupaigaks. Ja ehk teie küll ei ketra ega õmble, riietab Jumal siiski teie pojukesed. Kuis nii väga armastab teid teie Looja, et ta on teie vastu nii hää! Hoidke siis endid, mu vennaksed, tänamattuse patu eest ja olge virgad kõikjal kiitma Jumalat.“

Nende püha Franziskuse sõnade juures algasid kõik linnud avama nokki, sirutama kaelu, lehvitama tiibu ja au-

kartuses kummardama päid ja nõnda liigutustega ja lauluga näitama, kui suurt rõõmu valmistanud neile püha isa. Ja nendega koos imestas ja rõõmustas püha Franziskus ja vaatas imestades linnuhulka ta kaunis mitmekesiduses, ta tähelepanelikkuses ja usaldavuses. Ja kõige selle eest neis tänumeeles kiitis ta Loojat.

„Püha Assisi Franziskuse lillekestest.“

S. Topeliuse jõulujutt.

Järve rannal on suur küla, ja teispool järve väike saunahurtsik. Järv oli sedapuhku jääs ja lumi tuiskas valge pilvena selle üle, sest nüüd oli talv ja jõulud olid käes.

„Vanamees,“ ütles rikka talu pereemand oma taadile, „kas me ei paneks jõuluks varblastele välja mõned rabamata viljavihud?“

„Ei meil ole seks varandust,“ kostis peremees.

„Aga me oleme ometi iga aasta nii teinud, ja see toob meile õnne ja õnnistust.“

„Ei, pillamiseks pole meil vara,“ lausus peremees pahaselt.

„Aga sääl saunahurtsikus näen odravihku katusel, ja sauna peremees külvab oma põllule kuus kappu, kuna sina külvad kuusteist tündrit.“

„Lori!“ sõnas vanamees. „Mul on küllalt hingi toita, ei ma hakka Jumala vilja pillama igasugu elukate ette.“

„Jah, nii ta on,“ ohkas naine. „Jumala vili on see küll, aga üks ole varblasedki Jumala loodud loomad.“

„Külpeta sina oma jõululeivad ja kanna hoolt, et jõuluvorstid oleksid kõlbulikud; mis on meil varblastega tegemist,“ arvas vanamees.

Ja nõnda jäigi. Rikkas talus valmistati kõigesugust rooga ja jooki jõulupidude jaoks, kuid varblased lendasid näljaselt väljas tuisu käes.

Saunahurtsikus oli samal ajal vaesus. Katusel ükski oli rikkus; sest sääl lendesid taeva linnud rõõmsasti odravihu ümber, ja lapsedki rõõmustasid, vaadates varblaste väikesi jälgi lumes ja kuulates nende lõbusat sirtsumist katuse harjal.

„Kui oleksime rabanud selle odravihu, mille heitsime varblastele, oleks meil nüüd jõuluks värsket kakku lastele,“ õhkas sauniku naine.

„Kas sa ei tea, et armuline on rikas?“ lausus vana tõsine saunataat, häätahtlikult silmitsedes oma murelikku naist.

„Kuid taeva linnud söövad meie leiva!“ ütles naine.

„Mis sellest, ja oleks nad kas või metselajad,“ arvas saunataat. „Ning pääle selle olen nii palju säästnud, et võime osta neli värsket jõulukakku ja kannutäie piima. Me saadame lapsed kelguga üle järvejää külasse; nad jõuavad küll õhtuks tagasi.“

„Kui aga jääl hunte ei oleks!“ arvas naine.

„Ma annan Ilmarile tubli kepi kaasa,“ ütles vanataat. „Küll ta juba nendega hakkama saab.“

Nii oligi; väike Ilmar läks õe Anniga külasse leiba ja piima ostma. Kuid lumi oli tuisanud jääle kõrgeid hangi ja lastel oli liikumine väga raske, kui pidi kelku ka veel järel vedama. See takistas käiku, ja juba lähenes jõuluõhtu oma pimedusega. Mõlemad astusid siiski erksalt edesi sügavas lumes, kuid ilm läks ikka pimedamaks, ja tubli tükk teed oli veel käia.

Siis äkki liikus midagi pimeduses. See tuli ikka lähemale, ja lapsed nägid hundi endile vastu tulevat.

„Ära karda,“ ütles Ilmar õele. „Mul on tubli kepp käes. Nende sõnadega tõstis ta ähvardavalt oma kepi.“

Hunt tuli juure, kuid ei teinud lastele midagi paha. Ta ainult ulus. Ta ulus nii kumma-

liselt, et oli, nagu oleks ta sõnu öelnud, mil-
lest lapsed aru said. „Külm on, nii kange
külm,“ kaebas hunt, „ja minu väikestel poju-
kestel pole midagi süüa. Andke mulle Jumala
pärast natuke leiba!“

„Kui lugu nii on,“ lausus Anni, „siis an-
name sulle kaks kakku ja sööme ise täna õh-
tul kuivanud leiba. Isa ja ema peavad kumbki
saama jõululeiva.“

„Suur tä-
nu“, ütles hunt
ja läks kahe
värske jõuluka-
kuga oma teed.
Lapsed astusid
edesi, kuid vei-
di aja pärast
kuulsid nad en-
di järel jala-
astumist. Taga-
si vaadates nä-
gid karu.

Karu mõ-
mises midagi
oma keeli, mida
lapsed hästi ei
mõistnud; vii-
maks said nad
aru, et seegi
palub jõuluand-
i. „Nüüd on
kange külm“,
ütles ta, „ja
kõik järved a
ojad on jääs;
minu poja-väe-
tikesel pole mi-
dagi juua. And-
ke mulle Juma-
la pärast natu-
ke piima!“

„Kuidas?“
imestas Ilmar.
„Miks sa ei ma-
ga oma pesas,
nagu teised kar-
ud talvel? Aga
see on su oma
asi. Me anna-
me poole piima
sulle. Anni ja
mina võime tä-
na õhru vett
juua, kuna isa
ja ema saaksid
jõuluõhtul ka midagi paremat.“

„Suur tänu,“ ütles karu ja võttis piima-
tohiku vastu, kandes seda esikäppade vahel.
Siis tatsutas ta oma teed pimedusse. Lapsed
hakkasid nüüd kärmemini astuma, sest kodu-
aknast nägid nad juba tule lõbusasti loitvat;
äkki vehkis nende ümber ilge öökull oma tiib-
adega.

„Või nii,“ ütles Ilmar, „või sina sedaviisi,
küll ma sulle viisakust õpetan.“ Ja ta andis
öökullile kepiga valusa vopsu, nii et see kisa-
des minema lendas.

Nüüd jõudsid lapsed koju ja röömsasti

raputasid nad lund jalgade ja riiete küljest
väikeses trepikojas.

„Me andsime hundile rooga,“ hüüdis
Anni.

„Ja jootsime karu piimaga,“ lisas Ilmar
juure.

„Aga öökull sai malka!“ ütles Anni rööm-
sasti.

Siis jutustasid nad kogu loo. Nende va-
nemad vaatasid
imestades tei-
neteise otsa.
Mis see tähen-
dab, mõtlesid
nad, et meie
lapsed on olnud
armulised mets-
elajate vastu?

Oli õhtu;

saunarahvas
kuulas vaikides
piibli lugemist,
kus öeldakse,
et peab olema
armuline ka
kõige viletsama
ja vaesema vas-
tu. Kui lugemi-
ne oli lõpnud,
istus saunarah-
vas sööma. Nad
lugesid palve ja
sõid rahulolles
oma lihtset pü-
hade toitu, mis
lapsed külast
olid toonud.
Lapsed ei taht-
nud muud kui
kuivanud leiba
ja vett, sest
nad soovisid nii
meeleldi vane-
maile parema
roa. Kuid vane-
mad ei tahtnud
seda, vaid ja-
gasid röömuga
lastele osa sest
kahest värskest
leivakakust ja
piimast.

Kuid süües
märkasid nad
midagi imelik-
ku:

nad murdsid leiba ja sõid, murdsid ja
sõid, kuid leivad ei vähenenud sugugi, ja ehk
nad küll piima vähehaaval kaussi kallasisid, ei
näinud see plaskust sugugi vähenevat. Kui
nad seda parajasti imetelid, kuuludsu nagu
rabinat väikese akna taga, ja säääl seisid hunt
ja karu, esikäpad vastu akent. Mõlemad näi-
sid naeratavat ja pääd noogutavat, avaldades
sellega oma südamlikku tänu.

Siis mõistsid taat, eit ja lapsedki, et nende
väikesele toiduhulgale oli õnnistus osaks saa-
nud. Nad panid käed risti ja tänasid Jumalat.

Kuid esimesel pühäl, kui nad kirikust

koju tulid, ega teadnud endil olevat muud rooga, kui seda, mis eelmisel päeval oli üle jäänud, märkasid nad oma imestuseks, et mõlemad kakud olid ikka sama suured ja plasku piima täis nagu ennegi. Ja nii püsis see ikka edesi. Niikaua kui saunahurtsik seisis ja need hääd inimesed sääil elasid, leidus neil alati jõululeiba ja piima ilma kahanemata. Kuid varblaste lõbus sirtsumine meelitas iga aasta päikesepaistet saunarahva põllulapikesele, nii et oder andis sääil viisteist ja koguni kakskümmend seemet, ehk küll pöud paljude viljasaagi oli hävitanud. Önn ja önnistus asus sauniku madalas majakeses, kuna sääil ühtlasi valitses usinus, heldus ja rahulolu.

Ent rikas peremees söi jõuluõhtul liig palju rammusat sinki ja tundis end sellest pahasti. Meelelahutuseks jõi ta seda rohkem õlut, kuid seisukord läks sellest veel halvemaks. Päike ei soojendanud sest ajast enam nii rõõmsasti ta suuri põlde kui enne, viljasaagid jäid ikka viletsamaks, ja salved ning heinalaod hakkasid tühjenema.

„See tuleb sellest, et liig palju aitame vaeseid, lausus ta. „Meil ei ole seks vara, naine; ei ole vara; aja minema kõik kerjused.“

Nii tehti, kuid sellest hoolimata jäid salved ja küünid ikka tühjemaks. Me sööme liig palju, arvas vanamees, ja ta otsustas jätta ühe söömakorra vahele. Kuid sellestki polnud abi. Karud ja hundid mürdsid ta hobused, lehmad ja lambad; vaesus seisis uksele, kuid vanamees ei võinud aru saada, kuidas see võimalik oli, kui majapidamises nii hästi ja hoolikalt kokku hoiti.

„Ei, tõesti, me sööme liig palju,“ arvas ta. „Segage leiva hulka peenekstõugatud männikoort ja keetke leent palukavartest. Kõige rohkem aga vaata, et sa lindudele ja kerjustele midagi ei annaks. Meil pole seks vara, et nii helded olla.“

„Ma lähen saunarahva juure sinna teis-poolle järve küsima, kuidas neil alati leiba jätkub, kui teised nälga kannatavad,“ arvas vanaeit.

„Mine jah,“ ütles vanamees. „Olen kindel, et nad kokkuhoidmises hoolikamad on kui meie.“

Vanaeit läks ja tagasi jõudes kõneles vanaemehele, et saunarahvas annab tihti oma viimse leiva vaestele, ja siiski ei kannata nälga, sest Jumala õnnistus annab selle neile kümnekordselt tagasi.

„See oleks tore, arvas vanamees. „Säh, võta siit meie viimne leib ja mine viska nende kerjuskrantsidele sääil maanteel ja ütle neile, las' sõidavad põrgu!“

„Mehekene,“ lausus perenaine, „seks on vaja veel midagi muud, nimelt seda, et annaksid hääst südamest.“

„Mis veel?“ kostis vanamees. „Noh, anna siis hääst südamest, aga selle tingimusega, et Jumal annaks selle meile kümnekordselt tagasi. Meil ei ole varandust midagi muidu antetada.“

„Kuid peab andma ilma mingi tingimuse-ta,“ ütles perenaine.

„Kuidas? Kas isegi tänu ei tohi saada?“

„Tihti saajakse kõike muud kui tänu, ja antakse siiski!“

„See on küll tõesti imelik,“ arvas vanamees pääd raputades. „Kuidas niisugune asi võib olla?“

Perenaine kostis: „Kuningas Taavet ütleb ühes oma laulus: Ma olin noor ja sain vanaks, aga ma pole mitte näinud, et õige on maha jäetud ja et ta lapsed on leiba otsinud.“

„Kuule, naisukene.“ lausus mees, „rehes on veel üks rabamata odravihk. Selle hoia me tulevaks jõuluks varblastele. Olgu see meie uue elu algus.“

Vend hunt.

Nõnda kõneles püha Franziskus hundile:

„Vend hunt, sa teed palju kurja siin ümberkaudu ja oled saatanud korra suuri pahategusid, kuna sa Jumala loata ta loomi hukkad ja tapad. Mitte vaid seda, et sa loomi hävitad, vaid sa koguni oled julgenud hukata inimesi, kes on loodud Looja enda näo järele.

Sellepärast sa oled võlla väärt nagu alatuim röövel ja mõrtsukas. Igamees sõimab ja vannub sind ja kogu maa on su vaenlane. Mina aga, vend hunt, tahan sobitada rahu sinu ja nende vahel, kui sa enam kellelegi ei tee kurja ja nemad unustavad kõik su pahad teod ja

ei inimesed ega koerad kiusa sind enam taga.“

Nende sõnade järel hunt näitas oma keha- ja sabaliigutustega, pilkudega ja päänoogutustega, et ta on püha Franziskusega nõus ja lubab teha selle tahtmist.

Ja uuesti algas püha Franziskus:

„Vend hunt, kui sa tahad selle rahu võtta vastu ja seda pidada, siis töotan sulle, et selle maa elanikud su surmani hoolitsevad su toiduse eest, nõnda, et sa enam ei kannata nälga. Sest ma tean küll, et sa kõik selle kurja oled teinud näljast. Ja kui ma sulle teen selle hää, siis tahan ma, vend hunt, et mulle töö-

tad, et ei tee enam kurja ei inimesele ega loomale. Kas lubad seda?"

Ja hunt päänoogutusil avalikult näitas, et ta seda töötab. Püha Franziskus aga ütles:

„Vend hunt, ma tahan, et sa selle lubaduse kinnitaksid käeandmisega, et võiksin uskuda ta pidamist.“

Ja kui püha Franziskus siis käe sirutas välja pandi vastuvõtuks, tõstis hunt oma parema käpa ja pani selle ilusasti püha Franziskuse kätte.

Ja uuesti ütles püha Franziskus:

„Vend hunt, Jeesuse Kristuse nimel käsin sind tulla kartmatult minuga. Ja Jumala nimel mingem kinnitama seda

rahu.“ Ja hunt läks temaga sõnakuulelikult nagu vaga lambatall.

... Selle järel hunt elas veel kaks aastat Agabios. Rahulikult ta käis ukse eest ukse ette tegemata kellelegi kurja ja kannatamata kelleltki ülekohtu. Ja rahvas toitmis teda sõbralikult. Ja kui ta nõnda vabaduses majades ümber jooksis, ei haukunud teda ükski koer. Kahe aasta pärast lõppeks hunt suri vanadusest. Kodanikud olid sellest kurvad; sest kui nad nägid teda nii vagameelselt rändavat läbi linna, mälestasid nad nii elavasti püha Franziskuse vourust ja pühadust.

„Püha Assisi Franziskuse lillekehest.“

NARR + IA + TA + LIND +

Inglise muinasjutt.

Elas kord kuski kaugel, kaugel siit, ühes lossis kuningas ja kuninganna, kellele sündis väga inetu poeg. Tõepoolest, ta oli nii inetu, et kui ta suuremaks kasvas ja ta inetus veel paremini nähtavale tuli, ei öelnud keegi talle ainustki hääd sõna, ja ehk ta küll oli hääsüdamluk ja alati valmis aitama hädasolijaid, ei tahtnud keegi möönda, et temast ka kellelgi oleks vähematki kasu maailmas. Isegi ta vanemad tundsid ta vastu võõrastust. Neil oli teisi poegi ja tütreid, kes olid ilusad ja tugevad, ja vähehaaval nad unustasid hoopis,

et inetu noormees, kes lossis liikus, oli nende laps. Ja igakord, kui nad nägid kurva, igatseva ilme ta inetuil palgeil, kehtasid nad

juhtus nii harva, et oli tõepoolest üks kõik, kelleks teda siis kutsuti.

Oli siiski üks, kes teda armastas. Tal oli ustav sõber, ja ehk küll kõik seda

ainult õlgu ja lausuisid: „Ta tahab vaid süüa, muud ta ei mõistagi“. Ja harilikult oligi neil õigus. Tal oli nälg, kange nälg, kuid ta ei soovinud sellast rooga, mis oleks toinud ta keha. Ta igatses sõbralikke sõnu, armastust, ja kui kuninganna-ema või keegi õdedest oleks vähemalt korragi teda paitanud, oleksid nad hämmastunud sellest, kui tänuulik ta oleks olnud. Nad ei soovinud talle anda isegi ilusat nime, nii nagu kõigil teistel õestel ja vennastel oli, vaid igatüks kutsus teda Neppoks, kui midagi talle öelda oli, ent seda

sõprust pilkasid, oli see siiski muutumatu. Neppo sõber oli lind — suur hall papagoi, kes talle kõikjale järgnes.

Nad olid juba kaua olnud sõbrad, sest Neppo oli alles väike poiss, kui päästis papagoi kassi küünte vahelt. Ja siis ta hoidis ja söötis teda, kuni linnu haavad olid paranenud, nii et ta jälle võis lennata. Aga kui Neppo avas toakna, et lasta ta vabadusse, siis lind lendas natuke maad, kuid tuli jälle tagasi ja laskus Neppo õlale ega lahkunud tast enam.

Aga kui aastad olid möödunud, siis Neppo ei võinud oma meelest enam lossi jääda, kus kõik teda haukusid ja pilkasid, vaid läks kuninganna-ema juure ja ütles talle, et tahab minna laia maailma.

„Ehk on muis mais sama inetuid inimesi kui minagi,“ sõnas ta lootusrikkalt. „kuid siin on kõik nii ilusad, et tunnen end olevat väga üksinda.“

„Mine, mine, kui sa tahad,“ kostis kuninganna, „aga teeraha pole mul sulle küll kuigi palju kaasa anda. Su õed lähivad mehele, ja neil on vaja uusi riideid osta, ja mul on tarvis endale ka muretseda uus kuldtoimine ülikond pulmadeks. Nii et ära mult palju palugi.“

„Ei ma palu sult midagi,“ vastas Neppo. „Kui lubad mind papagoi kaasa võtta, siis olen täiesti rahuldatud.“

„Muidugi, lind on ju sinu oma,“ kostis kuninganna. „Aga küll sa oled imeilik! Kuidas sa oma linnuga mõtled ära elada? Kas su taskud on kulda täis?“

„Ei,“ sõnas Neppo. „Aga mul ei ole sünnis sult raha vastu võtta, armas ema. See oleks ülekohtune. Ma mõtlen tööd teha. Tahan minna kaugele ja otsida endale mingi amet.“

„Mis ametiga sa arvaksid hakkama saada?“ küsis ema. „Kes võtaks sind oma teenistusse?“

„Mina hakkann narriks,“ vastas Neppo. „Inimestel on hääl meel, kui saavad naerda. Ja juba mu nägemine paneb nad naerma.“

„Kui kojanarriks tahad hakata, miks sa siis siia ei jää?“ küsis kuninganna, kes nüüd oleks tahtnud oma rumala pojaga veidi rohkem kõnelda, kuid see raputas pääd.

„Siin ei oleks mu naljategemisel mingit mõju,“ seletas Neppo, „ja see ei huvitaks kedagi. Siin tuntakse mind liig hästi. Ei, ma pean mujale minema.“

Ja läkski Neppo minema, ega võtnud ta kaasa muud kui narrikübara ja kuljused ning papagoi, kes poleks nõuski olnud üksi lossi jääma. Ja nad rändasid varahommikust hilja õhtuni. Vahel lind lendas eel, kuid siis istus ta oma isanda õlale ja suigatas säääl, kuna Neppo edesi sammus. Mitu päeva rännanud, jõudsid nad ühe lossi juure, mis oli ehitatud kõrgele kingule, ja säääl Neppo otustas õnne katsuda. Ta ronis mööda järsku rinnakut üles, mis tõstesillale viis, ja seda mööda astus ta lossi õue. Lossi paraadukse ees seisis kuninglik tõld. Ja kuna Neppo siin seisis ja imetles, avanes lossi uks, ja noor kaunis printsess Volta astus välja. Võimatu on ta ilu sõnul seletada või öelda, mis oli tas kõige kaunim. Kas ta säravad silmad või ta kähhar juus või naeratus, mis levis üle ta näo, niipea kui ta märkas Neppo ja ta veidra seltsilise.

„Oi, mis lõbus paar!“ hüüatas printsess, kuid äkki muutusid ta palged kurvaks, sest ta kartis võõrast oma avameelsusega haavanud olevat.

„Te olete küll väga väsinud,“ lausub printsess Neppo poole pöördudes, „sest te näete oma kauni linnuga pika tee olevat ära käinud. Kas te ei karda, et ta teie juurest ära põgeneks?“

Kuid Neppo raputas pääd.

„Ei, see armastab mind ega lähe mu juurest kuhugi,“ sõnas ta.

„Kas rändate ainult oma huvi pärast?“ küsis printsess edasi, kuid seda öeldes märkas ta Neppo kübara ja kuljused ning lisas: „Vahest toote siia mingi teate, te olete vististi mõne muu kuninga teenistuses.“

„Ei,“ vastas Neppo. „Läksin ära oma isa lossist ja otsin nüüd mingit ametit.“

„Ametit?“ kordas printsess, „narriametit või? Aga see oleks tõepoolest tore, sest meie kojanarr on juba nii vanaks jäänud, et ei jaksa enam oma ametit pidada. Me tunneme juba kõik ta vanad kommetid, ja uued on nii tühi- sed, et nad meid ei huvita. Ta on juba paiukil, ja kui soovite, võite saada siit tööd ja kodu endale ja oma linnule.“

Ning jäigi Neppo printsess Volta lossi, ja iga päev, mil tal ei õnnestunud printsessi naeratama saada, oli ta meelest nagu kaotatud. Printsess oli talle alati hää ja sõbralik, ei näinud märkavat isegi ta inetust või ta kriiskavat häält, mis ikka kurvemaks muutus, sest Neppo vaene oli printsessisse armunud ja teadis, et asjata on talle oma tundeid ilmutada. Tõsi, ta oli küll kuninglikust soost ja prints, nii et ta au poolest oli kõigiti printsessi vääriline, kuid tal polnud midagi printsessile pakkuda. Ja kuidas tema, kes selle eest palka sai, et printsessi lõbustada, oleks talle võinud ilmutada oma südame salajasi tundeid?

Papagoigi osutas oma poolehoidu kaunile printsessile, et ringi ta ümber lendles, ja printsess tasus ta sõprust, õiendades talle kõiksugu maiustusi kuninglikult söögilaualt. Aga ehk küll Neppo suurim rõõm oli luua printsessile hääd tuju, arvas ta siiski paremaks lossist lahkuda, sest et kuidagi ei võinud võita ta armastust. Ühel õhtul, kui kõik juba olid magamas, tõusis ta, kogus oma vähesed asjakesed ja põgenes linnuga lossist.

Kaua kõndis ta mööda teed, kuni saabus viimaks väiksesse külla metsa serval. Veidi aega sääl puhanud ja kavatsedes jälle jätkata oma reisi, ütlesid talle külainimesed: „Jää meie juure muinasjutu-vestjaks. Tõsi, meil ei ole lossi, sellepärast sa ei saa olla siin kojannarriks, kuid õhtud on pikad, kui on tehtud meie päevatöö. Me maksame sulle igaüks natuke palka, nii et sa nälg ei näeks, ja töötame pidada sind ja su lindu suures lugupidamises.“

Neppo meel oli nii raske, et ta meelest oli ükskõik, kus ta oli, kui ta ei või-

nud olla armastatud printsessi juures, ja siis andis ta järele külarahva palvetele ning jäi nende juure. Ja pikad päevad kõnniskeli ta mööda metsa, mõeldes uusi muinasjutte, mida siis õhtuti vestis oma kuulajaile.

Kuid ühel päeval, kui ta oma harjunud kombel oma hurtsikusse tagasi tuli, nägi ta korstnast suitsu tõusvat ja kuulis veekatla koldes vülisevat. Tuppa tõtates nägi ta, et printsess Volta sääl teed keetis.

„Teie kuninglik kõrgus!“ hüüatas Neppo. „Oi, kui õnnelik ma olen teid jälle nähes!“

„Kuulge,“ ütles printsess, „te põgenesite mu juures ära, kuid ma tulin teie järel.“

„Põgenesin küll, printsess,“ lausus Neppo, „sest et armastasin teid ja mul polnud teile muud pakkuda kui iseenast.“

„Ja ma tulin teie järel sellepärast, et armastasin teid,“ ütles printsess. „Ärge ajage mind ära.“

„Teie tahaksite tulla mu naiseks ja elada minu hurtsikus, külarahvale muinasjutte välja mõeldes?“ küsis Neppo. „Ei seesugune elu printsessile passi.“

„Passib küll,“ anti vastuseks, „kui printsess läheb — nagu mul teada on — abikaasaks printsile, keda armastab.“

„Kust teadsite, et mina olen prints?“ küsis Neppo, ja printsess naeris Neppo poole kummardades:

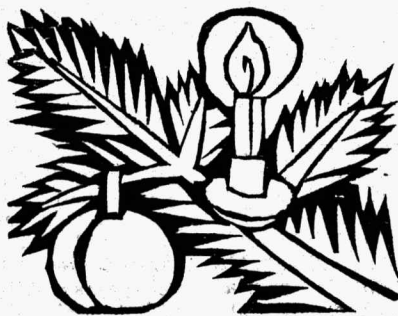
„Sellest, et papagoi teid nimetas teie õige nimega, kui kord lossiaias magasite.“

Neppo vaatas papagoile laitvalt otsa.

„Või seda tegid sa tõepoolest?“

Kuid papagoi oli silmad sulgenud.

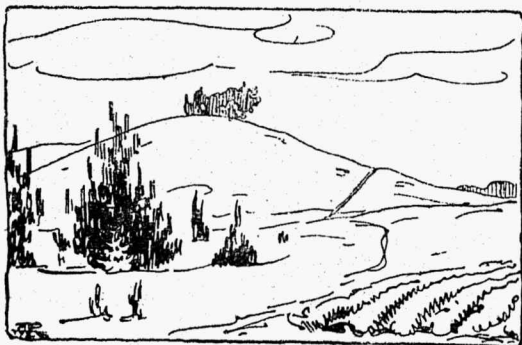
M. N.

li suvepäev ja vere pideva ringlemise temperatuur suurendas päikese leitsak — Elva õredate männistute vahel. Oli tõesti kuum; mu sisemuses +36° C. ja väljaspool kindlasti +25° Cels.

Olin äsja tulnud üle jõe — Mahlamäelt, mis on lage rohu poolestki, kus ainult tipul on tutuke leppi ja kääbusmände ja mille jalale on uuristatud kruusaaugud. Ilus kruus — oi, kadapiissimeestele kohane kuuliladu, seas suuremaid, nagu kämbla järele valatuid, parajaid pihuga paisata. — Alevi ja jõe poolt tuleva jalgraja meelitab kungas tasahilju ja libamisi oma harjale ning paiskab säält siis järsult alla

Mahlamägi.

soone kohale, mis hagude ja liiva abil tehtud ülekaidavaks.

Mahlamäe ligem ümbruski on lage; laineline maapind on põlluks haritud, pisikesed lapid — mis ulatavad ruutlana kirja moodustades üle madalamate ja kõrgemate kungaste. Idapool on toone taga mäel taluhooneid — õunapuude keskel ja ainult lõunapool on metsane — männistu algus ja jõekallast kattev lepavõsa, kus seas noori mände kui kroonlühtrid — pikaokkaliste oksharudega. . . .

Oli ka veel — leitsaku tõttu — ainult „magus“ mälestus poole tunni eest tuntud Elvajõe vee vahedast jahedusest; olin seda kasutanud mitte mändkääbuseid harjal kandva, kõrge ja järsu, tuhkseküljelise liivakalda ääres, kus kiipsetavad end harilikult suvitajad, vaid eemal, viluvarjuliste pöösaste all. Oi, mõnus oli hõljuda selili vees, sellejuures

kinni hoides jõekohale ulatuvast oksast, kohin vetteulatavais kõrvus ja vaatlemisaineks möödapurjetavad muinasjutulaevad: heinakõrreke, kuivanud leht. Vaikselt olemisest julgustatuna ilmusid näo ümbrusesse sõidma veemootjad (vesiputukad), kadusid aga kohe, kui kiusasin neid huuletuulega; oli ka õnn näha oma veestõstetud suurt varvast sinise kiili puhkepaigna.

Ja nüüd! Pöörasin pihtu piinava pambu Elva poole ja algasin sammumise mööda raudtee ääre rada. —

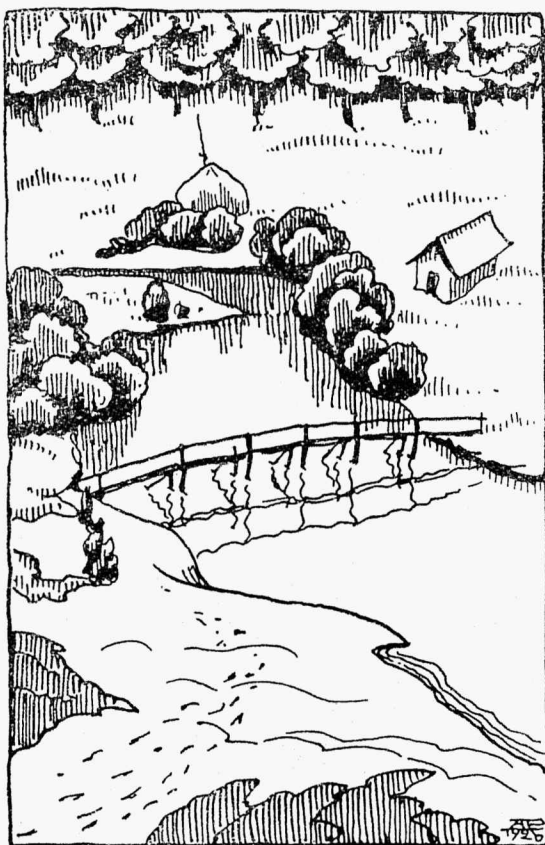
Elvajõgi oma edesijooksul tuletab koera meele: raudtee-peremees sammub sirgjooneliselt, jõgi-koer aga jookseb kaugemal, käib ringe sõlmides kõik kolgad läbi, tuleb vahel peremeest nuusutama ja jookseb jälle eemale.

Jõgi on küllalt sügav ja järsukaldaline, mille äärne põhi mustendab jälgest vetikaist ja kus lamavad haralised ramped, kaldail aga kasvavad üksikuis salgus pöösad. — Raudtee jälle on flegmaatiline joon, mis ei hooli maapinna edevast kõrguse vaheldusest; kord on ta nii sügaval läbi kaevatud künkas, et sõitvast rongist annab märku ainult üleskobrutav suits, siis jälle jookseb ta üle mitmete kõrguse tammi — kuid ikka mõõdukalt tasa-jooneline.

Kuna raudtee äär tundus monotoonne, siis pöörasin uuesti alla jõe ääre, mis on kohati kõrgem, nagu nimetasin, kohati aga madal ja siis tihedalt täis pikalt kaldamaale tungivaid loigukohti. Need sundisid saapaidki kukile võtma, kuna palja jalu pääsin asjatult ümberotsa käimisist. Siin siis paterdas minu puhu läbi pori, mis jala välja tõmmates paukus kui sõtkutav leivataigen, minu ragistasin läbi pöösastiku. Kõik see vaev osalt sellepärast, et otsisin suudsat supelupaika. (Olen nimelt hellik ja ei saa supelda sääil, kus vesikasvud võiksid kōdistada keha.) Vesi oli küll õhkselge, langevate päiksekiirte tõttu, ja uhkelt uitsid sääil punaoimulised särjed, läikides kui hõbeluskad — aga pinnale ulatavate vesikasvude suguvõsa — prrr!

Järjest laienev jõepind lubas oletada vesikipaisu ligidust. Oli — Peedu. Ta on kui kitsa küna põhjas, mille servadel mets ja selles väikseid maju, mis suvitajate käes üüril. Vasak kallas on paremast kõrgem. kaetud okaspuudega, mis seisavad otse jõe ligidal.

Mind on alati oma võluga kohale köitnud langeva vee kohin. Ei saanud keelduda siingi seisatamast kitsal käsipuudega purdel, mis viib tammi allvoolu küljel üle jõe. Vesi kohises üle liiasilma, kihutas õhukese kihina suurte

Elva jõgi alevi ligidal.

kivide vahel allapoole ja kandis kobruvahu tükke, mis kividevahel veepööristes keerlema jäid kui uimased lambad. Vee kohinaga võistelda püüdis vastukaldal oleva veski ratastiku mürin.

Läksin üle, ronisin äkilist mäekülge mööda tippu (juba pooltel mäel avanes ühes kohas avar vaade tuldud teele) ja sääl puutüvede vahelt välkuva taevahelenduse poole edesi minnes üllatusin: jõepoolt vaadatuna kõrge mägi oli maapoolt ainult armetult madal kungas; tasasel maal loksasid põllud väga laias ulatuses, oli lausmaa — ja see umbes 30 m. jõe pinnast.

Edesi minnes paremal kaldal, mis lahutatud raudteeliini soisest maast pika ja soise nõoga, avanesid jõe ääres maastikud, mis oma esemete ja vormide rikkusega üllatasid. Oli silmpintseltgi võimetu määlulõuendile midagi rohkemat jäädvustama, rääkimata käest, mis pliiatsit juhib. (On imeelik, kuidas alles nüüd on leitud selle raudteeäärse maakoha ilu ja hakatud suvilaid ehitama kümnemetril. kõrgusega järsult jõkkelangevale männimetsaga kaetud jumalikule kaldale!)

Jalgrada juhtis edesi teel läbi tihnikute ja kohati kõmises maapind saabastatud jala all: nõmm.

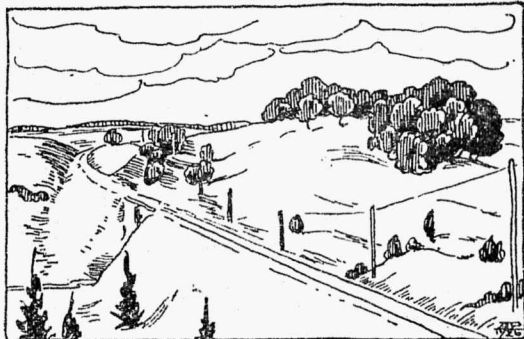
Lõpeb mets ja avaneb laialdane, jõepoole liugjas lagemaa. Paremalt, kõrgel üleval, kollendab raudteetamm, paiguti kuuseheki taha peidetud, vasakul, all, sädeleb jõgi, ning selle pahemal kaldal valvab külma ja tuhmitoonilise okaspuumetsa viirg. Seesugune kahe ääre vahel on maapind rahutult laineline, rohuhall ja teda kirjavad põõsastikud väikeste laikudena. Siis aga andsid veel värvilist elevust värskest hallid heinakuhjad, niidetud rohukaarte tume-heledad vööd, mille keskel helendasid valgerõivalised heinalised, välkusid vahedad vikatid. Ja ajuti kaikus vikatiluis-kamine.

Kuna lagemaal jõekaldad laisalt laiaks ja madalaks vajuvad, nii enam huvitavad pole, siis hoidsin end ligemale raudteele. Siin tegi aga päältnäha üksluine maapindki üllatuse: astusin üsna hooletult kõmiseval nõmmepinnal ja järsku tundsin pehmust taldade all: olin soos. See oli allikasoo, mille sünnitanud raudtee pool mäenõlvast vabadesse pääsnud allikanire. Laialt nirises vesi jõe poole, jootes tumerohelist lõikheina, olles ise sörmikangestavalt külm. — Niisuguseid allikasoid leidsin edesiteel kümnete kaupa, nii hästi lagemaal, kus vesi rohukõrte vahel välkus, või põõsastikus, kus oli uhtunud jooksuteed ka juurte alt, neid mullast paljastades.

Vaade Peedu mäelt.

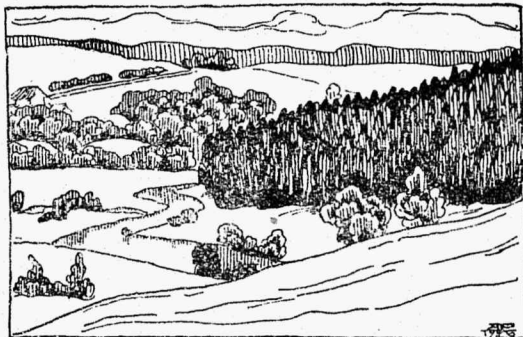
Ligi Vapramäge, mis tõuseb jõekaldal kui hiiglakala selja kõrgustipp, okaspuumetsa tumedate toonidega, muutub maapind paremalgi kaldal järsult kiinkl'iseks, ulatades õige kõrgeid tippe üles, millest enamik lagedad

Tõravere org.

kuj põlveots. Ühe niisuguse tipu otsas oli huvitav silmitseda jõe rohkeid lookmeid madaltasasel orupõhjal. Näib, nagu oleks veel kahju sellest maa-alast lahkuda, nii löikab ta teda hulgaks kitsasteks poolsaarteks, enne kui suures kaares ümber Vapramäe jookseb, suuna põhjapoolse võtma.

Veel edesi jõudsin laia ja sügava oru kaldale, mille ühel küljel voolab lookline, kõrgekaldaline Tõravere oja Elvajõe poole ja millest raudtee üle läheb kuni 15 m kõrguse tammj kaudu. Üle oja on ehitatud — veepinnast nimetatud kõrgusel — raudsild, mis toe-

Elvajõgi Vapramäe jalal.

tub graniitkividest liidetud müürile. Sillasilma on jäänud suuri kive ja üle nende kihutab oja vahutades. Enne tammile jõudmist, mõlemal pool, läheb raudtee läbi kaevandi, millest Valgapoolne on maaliline oma mände harjal kandva oraanzhi liiva paljastava küljega. Säälsamas, ligi raudteekraavi leidsin ka ilusa allika, mis oma miniatüürse koopaga meele tuletas Väikest-Taevaskoda Ahja jõel.

Tartupoolne oruserv kergib ligi raudteed mäeks ja selle tipul on metsasalk. Puh-

kasin mäetipul, kuhu on rohust laastatud 6—7 m suurune platsike, sile ja kõva kui koksine jooksurada (Otstarve??), ja võtsin ette õige hädapäraseks saanud materjaali ümberlaadimise; leivakotist kõhtu.

Edesi säädsin sihi kaudu põllupeenraid ja maanteed — mis läheb üle pika ja kumera puusilla jõel (siht: Tartu — Valga) — Vapramäele.

Vapramäge katab tihe, alles noor, istutatud või külvatud kuusemets, ja see keelab vaatlemast tema järske kallakuud, mis ühe, põhjapoolse, ainult väikesi sarapuupõõsaid kandva, järele otsustades oleksid äärmiselt huvitavad. See ja edelapoolne on iseäranis järsud ja kõrged, iseäranis viimane, mida lahutab madalamast künkast kitsas padriku-

Vaade Vapramäelt.

line org (see madalam aitabki pika kalaselja kaju moodustada.) Järskude külgede poolest on ta loomulik koht maalinna jaoks. (Kas ta sellena kasutamist leidnud, ei mäleta kuulnud olevat.)

Mäe kõrgemast astmest on kaks sihti ristamisi läbi raiutud. Nende ristlemiskohal kasvab vana ja haruline pärn, nagu juurtega püsti purihammast; koore asemel katavad teda looduses „ilutsenute“ monogrammid — vähemalt paistab see nii. Pärna ümber ja sihtide otstele on pingid asetatud. Avaram ja katmatum vaade on põhjapoolse. Elvajõgi voolab mäerinnaku all ja puude varju peidetud hoonete salga poolt kuuldu veski liiasilma tekitatud mühin. Vaatepiiris on hulk metsaviirge ja kaugel silmapiiri uduses joomes võib pingutusega silmata paari tuuleveskitibade harki. Edelapoolsel veerul on metsa poolt katmata ainult tükike silmapiiri, selle asemel on aga meeliilendav vaade alla padrikulisesse sügavikku. Lõunapoolne sihiots ei anna mingisuguseid vaatamisvõimalusi.

Harva on minusse asunud seesugune vaikne mõnutunne, looduseilust joobumine, kui vaikselt Vapramäel. Kahetsen ainult, et Vapramägi selle mõju kaotab, kui asutatakse siia rahvapark ja liikemishõlbustustega pääseb ligi laialisem inimeste hulk — kõigi oma kultuuri ja „kultuuri“-tunnustega.

Brigader Gerardi seiklused.

Kuidas brigader vallutas Saragossa.

Arthur Conan-Doyle'i järele A. Viidik. N. Mey joonistused.

„Kas olete prantslane?“ sosistas ta.
„Jah, mind saadeti vaatama, mis teiega juhtunud.“

„Nad said mu jälile. Ja tapsid mu. Kuid enne kui suren, laske öelda, mis ma tean. Veel natuke veini! Ruttu! Ruttu! Mu lõpp on lähedal. Jõud on otsas. Kuulake! Püssirohuladu on kloostri eestseisja toas. Seinas on auk ja süütenööri ots õe Angela toas, kabeli lähedal. Kaks päeva tagasi kõik oli valmis. Kuid nad leidsid kirja ja piinasid mind.“

„Taevas! Kaks päeva ripute juba?“

„Näib, kui ripuks juba kaks aastat. Seltsimees, ma teenisin Prantsusmaad, eks? Tehke siis mulle veidi hääd. Torgake läbi mu süda, kallid sõber! Palun teid, lõpetage mu piin.“

Mees oli tõesti lootusetas seisukorras ning oleks olnud kõige parem teha, nagu ta palus. Kuid ma siiski ei suutnud külmavereliselt surmata noaga, ehk küll teadsin, et oleks tema asemel niisamuti palunud. Korraga mulle tuli päästev mõte. Mul oli taskus abinõu, mis toob valuta ja silmpalkse surma. See oli mu oma kaitse piinade vastu, kuid see vaene hing vajas teda hädasti, ja ta oli ustavalt teeninud Prantsusmaad.

Võtsin klaasi taskust ja tühjendasin ta veinipeekrisse. Olin parajasti ametit sellega, kui ukse taga kuuldus sõjariistade tärin. Ühe silmapilguga kustutasin tule ja lipsasin akna eesriide taha. Järgmisel silmapilgul avanes üks ja kaks hispaanlast astusid tuppa — hirmuäratavad, tõmmuäolised mehed harilikes riideis, kuid püssidega üle õla. Vaatasin välja kardinat vahelt, kartuses, et nad tulid minu jälgi mööda, kuid oli kohe selge, et see oli lihtne uudishimuliste külaskäik minu õnnetu kaasmaalase poole. Üks neist tõstis kaasasoleva laterna surija näo ette, ning mõlemad prahvatasid pilkavalt naerma. Siis laternaga mees mär-

kas veini laual. Ta võttis selle, tõstis kuratliku irvitusega Huberti suu ääre, ja kui see tahtmatult kummardas päa ettepoole, et juua, tõmbas ta klaasi tagasi ja jõi ise pika sõõmu. Samal momendil ta karjatas valjusti, haaris kramplikult kõrist kinni ja kukkus surnult põrandale. Kaaslane vaatas teda hirmu ja hämmastusega. Siis sai ebausklik kartus võidu ning kohkunult tormas ta kui hull uksest välja.

Latern jäi lauale ja selle valgusel nägin, välja tulles kardinat tagant, et õnnetu Hubert'i päa oli langenud rinnale — ta oli ka surnud. Ta liigutas end viimast korda, kui ulatas suu viina poole. Kell tiksus valjusti, muud häält ei olnud kuulda terves majas. Seinal rippus prantslase keha, põrandal lamas surnud hispaanlane — seda pilti valgustas nõrgasti latern. Esimest korda elus haaras mind hirmukangestus. Olin näinud kümneid tuhandeid inimesi maas igativiisi haavatud ja piinatud, kuid iialgi ei pöranud nii ükski vaadend, kui need kaks vaikivat seltsimeest poolpimedas toas. Tormasin tänavale, nagu varem tegi hispaanlane — tahtes ainult pääseda sellest õudsest majast. Jooksin nii kaua kuni kirik seisis jälle mu ees. Hingeldades peatasin kiriku varjus, ja käsi vastu külge surutud, katsusin koguda oma segipaisatud mõtteid ja mõelda plaani edaspidisteks tegutsemiseks. Kuna hingetult sääl seisin, mürises kell mu peakohal kaks korda: kell oli kaks. Kell neli pidid kallaletungijad paigal olema. Mul oli veel kaks tundi tegutsemiseks.

Kirik oli heledasti valgustatud seest, ning hulk inimesi käis uksest sisse ja välja; ka mina astusin sisse, arvates, et oli vähe tõenäolik, et mind sääl tülitatakse, ja lootes sääl segamatult plaani sepitseda. Ainsa pilguga nägin, et kirik oli muudetud haigemajaks, varju-paigaks ja laoks. Üks osa oli täis tuubitud toiduaineid, teises otsas lebasid

haiged ja haavatud, kuna keskel asus hulk abitud rahvast, kes olid siia toonud oma varanatuksese ning olid isegi tule süüdanud mosaiikpõrandal. Mõned neist palusid, ning ka mina põlvitasin samba varju ja palusin kõigest südamest, et mul oleks hää õnn pääseda eluga sest lõksust ja et mul õnnestuks tegu täna öösel, mis teeks mu nime kuulsaks Hispaanias, niisama kui ta oli seda Saksamaal. Ootasin niikaua, kui kell lõi kolm, siis lahkusin kirikust ja pöörasin sammud Madonna kloostri, kus pidi algama tormijooks. Teie, kes mind tunnete, mõistate muidugi, et mina ei olnud mees, kes tuleb vagusalt tagasi laagrisse, teatega, et meie salakuulaja on surnud ja peame otsima teise tee linna pääsmiseks. Ma pidin leidma tee, kuidas lõpetada poolelijäänud töö, või Conflans'i husaaride vanema kapteni koht pidi vabaks saama.

Segamatult läksin mööda tänavat, mida juba kirjeldasin, ja saabusin halli kivist kloostri juure, mis oli kaitseliiniks. See oli nelinurkne ehitus, mille keskel asus aed. Aeda oli kogutud mitu sada meest, kõik sõjariistus ja lahinguvalmis, sest linnas oli teada muidugi, et see oli koht, kuhu prantslased kavatsesid juhtida kallaletungi. Seni ajani kõigi meie sõdade ajal terves Euroopas oli meil alati võitlus sõjavägedega. Ainult siin, Hispaanias, õppisime tundma, milline hirmus asi on sõda rahvaga. Ühest küljest sellest ei ole suurt au, sest mis au võib olla võidust trobikonna vanapoolsete vürtspoodnikude, rumalate talupoegade, vihaste preestrite, ärritatud naiste ja teiste sarnaste inimeste üle, kellest koosnes terve see kaitseväge? Teisest küljest see sõda oli halb ja hädaohtlik, sest need inimesed ei annud rahu, ei pidanud kinni sõjareeglitest, ja olid väga tõsiselt nõuks võtnud ükskõik, mis kavaluse ja konksudega meile kahju teha. Hakkasin taipama meie ettevõtte hädaohtlikkust, kui vaatlesin seda kirjut, aga metsikut hulka, mis oli kogunenud tulede ümber Madonna kloostri aias.

Kuid praegu ei olnud aega mõelda sääraseist asjust. Nagu juba ütlesin, kloostri ei olnud raske pääseda, kuid

takistamatult sisse pääseda ei olnud nii kerge. Esiteks kõndisin ringi ümber aia ning varsi märkasin suurt värviliste klaasidega akent, mis pidi kuuluma kabelile. Hubert'ilt kuulsin, et eestseisja tuba, milles hoiti püssirohtu, pidi olema kabeli lähedal, ja süütenöör olevat juhitud läbi seina kõrvalolevasse kambrisse. Igal tingimusel pidin pääsma kloostrisse.

Ukse juures seisid vahid, kuidas ma pääsen sisse seletusega? Kuid äkki välgatas mul õnnelik mõte pähe. Siin samas lähedal oli kaev ja kaevu juures mitu tühja ämbrit. Täitsin kaks neist veega ja lähenesin väravale. Mees, kellel kaks ämbrit vett täis, ei tarvitse seletada, kuhu ta läheb. Vahid lasid mu väravast läbi. Leidsin enda pikas kivi põrandaga koridoris, mida valgustasid laternad, ja kus asusid munkade kongid. Lõppeks olin saavutanud siiski mõnesugused tagajärjed. Rahulikult sammusin edesi, sest teadsin vaatlustest väljas, kus pool oli kabel.

Hulk sõdureid lonkis suitsetades koridoris, ning mitmed pöördusid minu poole, kui mööda läksin. Ma arvan, nad palusid õnnistust, ning mu „ora pro nobis“ rahuldab neid täiesti. Varsi saabusin kabeli juure, ja oli väga kerge taibata, et esimene kong oli tarvitusel laona, sest põrand selle ees mustas püssirohust. Uks oli suletud, ja kaks karmi näoga meest seisid vahtidena ukse ees. Ühel neist oli võti pistetud vöö vahele. Oleksime olnud kahekesi, siis ei oleks kaua kestnud, kui võti oleks olnud minu käes, kuid tema seltsimehe juuresolekul ei olnud kerge seda jõuga enda kätte saada. Lao kõrval olev kong kabelist kaugemal pidi olema öde Angela tuba. Selle uks oli poolavatud. Võtsin südame rindu ja, jättes ämbrid koridori, astusin uksest sisse.

Arvasin leidvat sääl poole tosinat julmi Hispaania desperadosid, kuid vaade, mis avanes mu silmadele, oli väga üllatav. Nähtavasti oli tuba jäetud tarvitada mõnele nunnadest, kes mingipärast ei olnud lahkunud kloostrist. Kolm neist olid praegu sääl, üks vanem valju näoga daam, nähtavasti kloostri eestseisjanna, ja kaks noorem kauni

näoga. Nad istusid koos ühe seina ääres, ning tõusid püsti minu ilmumisel, kuid märkasin hämmastusega, et minu ilmumine oli oodatud ja võeti hästi vastu. Ühe silmapilguga oli mu meelegindlus tagasi, ning ma taipasin kohe, milles asi seisab. Muidugi, niipea kui sai teatavaks kallaletungi kavatsus, õed pidid ootama, et neid viiakse kuhugi mujale kindlamasse kohta. Arvatavasti olid nad töötanud mitte lahkuda toast, ning pidid olema säääl, kuni seks käsu saavad. Igaks juhtumiseks pidasin end üles selle oletuse järele, sest oli selge, et pean nad kuidagi välja saama toast. Esiteks viskasin pilgu uksele ja nägin, et võti oli seepool. Siis näitasin käega, et nunnad järgneksid mulle. Eestseisja küsis midagi, kuid ma tegin kannatamatu liigutuse ja kutsusin uuesti. Nad viivitasid, kuid ma lõin jalaga vastu maad ja kutsusin nii tungivalt, et nad järgnesid mulle. Neil

oli parem olla kabelis, ning ma viisin nad sinna, asetades nad püssirohulaost kõige kaugemasse nurka. Kui nunnad olid viidud altari juure, hüppas mu süda sees rõõmu ja uhkuse pärast, sest teadsin, et viimne takistus oli kõrvaldatud mu teelt.

Ja mitu korda olen leidnud, et see oli kõige hädaohtlikum silmapilk. Heitsin viimse pilgu eestseisjanna poole, ja märkasin, et ta puurivad, tumedad silmad, milles imestus hakkas muutuma kahtluseks, olid kiindunud mu paremasse kätte. Oli kaks asja, mis võisid äratada tähelepanu. Esiteks oli ta mää-

ritud vahi verrega, kelle ma surmasin puu otsas. See ei võinud palju tähendada, sest nuga oli Saragossa munkadel niisama harilik asi, kui palveraamat. Kuid esimeses sõrmes ma kandsin raskest kuldsõrmust, kingitus saksa paruniproualt, kelle nime ma siin ei taha nimetada. Sõrmus hiilgas heledasti

altarilambi valgusel, sõrmus mungasõrmes — see on võimatus, kui arvestada nende vaesusetõotusega. Pöörsin kiiresti ümber ja läksin ukse poole, kuid õnnetus oli juhtunud. Vaadates tagasi nägin, et eestseisjanna ruttas mulle järele. Jooksin kabeli ukse poole ja sääält koridori, kuid ta hüüdis vahtidele mingi hoiatuse. Õnneks jätkus mul külmaverd ka hüüatada ja osutada koridori teise otsa poole, nagu ajaksime taga üht ja sama asja. Järgmisel momendil kargasin vahtide selja tagant läbi, lipsatasin kongi, lõin raske ukse kinni ja keerasin seestpoolt lukku.

Riiv ülal ja all, lukk keskel — sarnane uks oli asi, mis paneb suurele jõule vastu.

Kui neil oleks pähe tulnud püssirohu tünni vastu ust panna, ma oleksin kadunud olnud. See oli ainus võimalus neil, sest olin saanud oma seikluse lõpule. Lõppeks, päale sääaraste hädaohtude rida, olin süütenööri juures, mis lõppis Saragossa püssirohulaos. Nad ulgusid väljas kui hundid ja püssid praksusid vastu ust. Ma ei pannud tähele nende kära, vaid otsisin süütenööri, millest kõneles Hubert. Igatahes see pidi olema laopoolse seina ääres. Ronisin piki seda seina, vahtisin igasse

prakku, kuid ei leidnud jälgegi nööri. Kaks kuuli tungisid läbi seina ja pörkasid vastu seina. Müdin ja müra ukse taga läks ikka suuremaks. Nägin midagi halli nurgas, rõõmuhüüdega ruttasin sinna, kuid leidsin ainult tolmu-huniku. Siis kobisin tagasi ukse juure, kus mind ei võinud saavutada ükski kuul, — neid vingus palju toas, — katsusin unustada vaenlaste kisa, ja taibata, kus võiks olla see nöör. See pidi olema hoolega peidetud Huberti poolt, muidu nunnad oleksid seda näinud. Katsusin ette kujutada, mis oleksin teinud tema asemel. Mu tähelepanu köitis püha Joosepi kuju, mis seisis nurgas. Kuju aluse äärel oli lehtedest pärg, ning pärja juures põles lamp. Ruttasin sinna, lükkasin lehed kõrvale. Jah, jah, sääl oli peenike must joon, mis kadus väiksesse auku seinas. Lükkasin lambi ümber ja heitsin pikali põrandale. Järgmisel silmapilgul kõlas kui piksemürin, seinad värisesid ja köikusid mu ümber, lubi kukkus laest ning kokkunud hispaanlaste kisa hulgas kuuldus tormijooksvate grenadeeride hüüe. Kuulsin seda kui läbi une — läbi õnneliku une — ja siis ei kuulnud enam midagi.

Ärkasin, kui kaks prantsuse sõdurit mind maast tõtsid, pää kumises otsas kui katel. Tõusin jalule ja vaatasin ringi. Krohv oli maas, mööbel purunenud, kuid mitte jälgegi august. Tõepoolest, kloostri müürid olid nii paksud, et püssirohu plahvatusest ei jatkunud nende purustamiseks. Kuid plahvatus tekitas kabuhirmu kaitsjate hulgas, nii et meie grenadeerid pääsid peaaegu vastupanekuta akendest sisse. Kui koridori jooksin, oli see juba täis meie vägesid, ning ma kohtasin maršal Lannes'i, kui ta oma staabiga parajasti sisse astus. Ta peatas ja kuulas suure huviga mu jutustust.

„Suurepärase, kapten Gerard, suurepärase,“ ütles ta, „sellest loost teatakse tingimata keisrile.“

„Julgen teatada,“ ütlesin, „et ma ainult lõpetasin töö, mille plaanitses ja läbi viis härra Hubert, kes kaotas oma elu seejuures.“

„Tema teeneid ei unustata,“ ütles

maršal. „Muu seas, kapten Gerard, kell on pool viis ja teie vist olete näljane pärast seesugust ööd. Mu staap ja mina sööme hommikust linnas. Te olete sääl väga oodatud külaline.“

„Järgnen härra maršalile,“ ütlesin, „kuid on veel üks väike asi, mis mind tagasi hoiab.“

Ta kulmud tõusid.

„Sel kellaajal?“

„Jah,“ vastasin, „minu kaasvõitlejad-ohvitserid, keda ma eile õhtuni üldse ei olnud näinud, ei ole rahul muidu, kui nad ei näe mind täna hommikul.“

„Nägemiseni siis,“ ütles maršal Lannes edasi minnes.

Ruttasin välja purustatud kloostri-värvast. Saabudes katusetä majja, kus pidasime nõu möödunud ööl, viskasin mantli seljast ja võtsin oma mütsi ning mööga, mis sinna olid jäänud. Nii viisi husaariks saanud, ruttasin edesi platsile, kus pidime kohtama. Ajud sumisesid mul veel plahvatusest, ja olin väsinud kõigist möödunud öö elamusist. Oli kui uni, see käik esimesel aovalgusel, laagritulede suitsedes ja ärkava sõjaväe liikudes. Igalpool trummid ja pusunad kutsusid mehi kokku, sest plahvatus ja müra kõnelesid küllalt selget keelt. Läksin väikese korktammesaluni, mis asus hobuste seisukoha taga, ning leidsin säält oma kaksteist kaasvõitlejat, kõigil möögad kaasas. Minu liginedes nad vaatasid imestanult mind. Võib olla, mu püssirohusuitsune nägu ja verised käed ei sobinud hästi kokku noore kapten Gerardiga, kellega nad olid mänginud läinud ööl.

„Tere hommikust, härrad,“ ütlesin. „Palun väga vabandada, kui pidite ootama, kuid viibimine ei olenenud minust.“

Nad ei öelnud midagi, vaid vaatlesid mind ikka veel imestanud silmadega. Nad seisis nüüd mu ees, pikad mehed ja lühikesed mehed, paksud mehed ja kõhnad mehed; Olivier oma sõjakate vurrudega; Pelletau kõhna, energilise näoga; noor Oudin, haavatud oma esimeses kahevõitluses; Mortier, mööga haav põiki üle kulmu. Võtsin mütsi pääst ja tõmbasin mööga välja.

„Mul on palve teile, mu härrad,“ jätkasin. „Maršal Lannes kutsus mu einele, ja ma ei või teda lasta oodata.“

„Mis te siis soovite?“ küsis major Olivier.

„Et lubaksite tagasi võtta mu lubaduse viie minuti kohta, ja lubaksite kallale tungida kõigile korraga.“ Seda öeldes tugesin mõõgapidemele.

Kuid nende vastus oli suurepärase ja ehtprantsuslik. Ühe tõmbega tõusid kaksteist mõõka tervituseks. Kõik kaksteist meest seisid liikumatult mõõkadega tervitades.

Pörkasin tagasi. Vaatasin ühe otsast teise otsa. Üks silmapilk ma ei uskunud oma silmi. Nad austasid mind, needsamad mehed, kes äsja olid

mind naernud! Siis taipasin kõik. Nägin, millist mõju avaldasin, ja mõistsin, et nad parandasid oma äsjase teo. Kui inimene on nõrk, siis ta võib end karastada hädaohu vastu, kuid mitte tunnete vastu. „Seltsimehed,“ hüüdsin, „seltsimehed —!“ kuid enam ei suutnud rääkida. Miski haaras mu kõrist. Ning järgmisel silmapilgul Olivier süleles mind, Pelletau haaras mu parema käe, Mortier vasaku, mõned patsutasid mu õlgu, mõned — selga, igalt poolt vaatasid mu otsa naeratavad näod. Nii võitsin endale seisukoha Conflaus'i husaaride hulgas.

R. I. D. jõuluseiklus Ameerikast.

„Nädala pärast on jõulud juba käes, aga ikka vihma ja vihma tuleb igapäev!“ kurtis Andi oma onupojale Olevile, kellega ühes lõdises vihma eest varju otsides Hannu-lelle kalastusmaja räästa all. Süngel näol vaatlesid nad Alaska suurejoonelist mägimaastikku.

„Minagi unistasin, nähes esimest korda selle rinnaku,“ kostis Olev, märgates, kuidas Andi silmitses teispool lahte laineliselt kerkivat puudeta rinnakut. „See on sama kõrge kui Kolmenkollen ja kaks korda nii pikk. Kuid vähe näib olevat seks lootusi, et —“

„Täna hommikul vana püünistesäädja kõneles, et säääl olevat lund nelja jala paksuselt,“ rääkis Andi vahele; ta nägu muutus äkki helevaks, nagu oleks ta meele tärnanud midagi lõbusat. „Kui tuleks selle saju järgi paukuv pakane ja siis veidikese värsket lund katteks krobedale pinnale, siis arvan, et meid koduigatsus enam ei vaevaks.“

„Kuid siin pidavat väga harva olema hää suusalumi,“ sõnas Olev ja vaatas

igatsevalt üles mäerinnaku poole. „Ma peaaegu kahjatsen, et võtsin suusad ühes.“

Poisid vahtisid vaikides üksisilmi kaugusse ja mälestasid oma kauget kodumaad. Säääl olid nad talispordis kaasa teinud, mäelaskesvõistlustis osa võtnud ja olnud igalpool ikka esimeste hulgas.

Mõni nädal hiljemini olid nad sõitnud Alaskasse Hannu-lelle meelitavate kirjade pääle. Ta oli jutustanud neile suurist teenistusvõimalusist ja hiilgavast lõhepüügist. Aga et Alaskas ka talvel vihma sajab, sellest ei olnud ta sõnagi iitsatanud. Teenistust olid need tugevad seitsmeteistkümneaastased poisid kohe leidnudki ümbruskonna kõige tublima kippari laeval. Ja rohkesti sõprugi olid nad juba endile võitnud. Nad õppisid inglise keelt, ja siin aitas neid postihoidja abiline, kuueteistkümneaastane Gunnel Björnson. Ta oli norralane ja Ameerikas koolis käinud. Ta juures käisid onupojad meeleldi, viibides säääl

tihti postmarke ostes — nagu teistele näis — asjata liig kaua.

Juba mitu päeva oli ühtsoodu sadanud. Kuid jõulu eelpäeval termomeeter äkki seisatas nullil, ning sellele järgnes lumetuisk.

Kui Olev tuli postkontori, hüüdis Gunnel rõõmsasti:

„Kas ma ei öelnud sulle, et lakkab enne jõulu sadamast.“

Olevi palged särasid hääst meelest.

„Andi ja mina mõtleme veeta homse päeva säääl saare kõrgel mäel. Oleme otustanud suusatada —“

„Kas püssi oskate lasta?“ päris Gunnel Olevi kõne vahele. „Kõige parem oleks püss reisile kaasa võtta.“

„See on õigus, preili,“ sõnas üks vana jahimees. „See saar ei ole mingisugune laste mängupaik.“

„Mehedki ei lähe sinna ilma relvadeta. Säääl on hunte.“

„Meil ei ole püsse. Aga mis hooliksimest neist mõnest hundist. Ma ei hoopole, kui ütlen, et võime jätta hundi niruttu seljataha, et ta arvab tagurpidi jooksvat.“

Gunnel möönis, et see kõik oleks väga tore, kui hakkas siiski kõnelema lugusid huntide nõbedusest ja ütles lõpuks, et hundid ajavad oma saaki taga, tarvitades samavõrra mõistust kui koibi. „Kas te ei kuulnud nende eileõist ulgumist...“

„Sinu jutte on lõbus kuulata, kuid meiesuusareisipäale ei avalda nad küll vähematki mõju“, lausus Olev ning jättis naeratadesjunalaga.

Teisel hommikul nad läksid juba esimesel koiduvalgel teele. Nad laenasid ühelt kalurilt ruuba ja sõudsid üle lahe. Teisel kaldal nad panid oma ruuba kalju kääru taha ankrusse,

kus ta kindlasti oli peidetud.

Siis hakkasid nad järsust rinnakust üles ronima. Saabus selge, kaunis talvepäev. Poiste esimesed jõulud Ameerikas näisid kujunevat meelepärasteks. Mäetipule jõudnud, tõstsid poisid rökkavad elagu-hüüded Soomele, Ameerikale ja Alaskale.

Ja siis algas äge suusatus üle loh- kude ja järsandikkude, ikka alla ja üles. Teele sattus ette kaunis kõrge kalju- sein, mis käis põiki üle parima suusa- tee. See oli umbes kakskümmend jalga kõrge ja sada jalga pikk. Selle alusel oli lund kümne jala paksuselt. Poisid tegid ringi ümber kalju ja uurisid seda igast küljest. Hüpe ei olnud just või- matu, kuid oli ehk asjata seda elu kaa- lule pannes katsuma hakata, kui see elu neil Alaskas nii palju suurepäras- t töötas! Ning polnud ka ainustki tunnis- tajat vaatamas se- da kaelamurdvat katset.

Kuid talvine päev Alaskas on lühike, ja nüüd lähenes ta lõpule. Ei pisemgi pilv olnud tumesta- nud poiste suusa- tusrõõmu. Tõsi küll, Andi nagu oleks näinud korra halli varju vilgatavat puu- tüvede vahel, kui ta suure kaare tegi ida poole, kuid ta oli oma sõidust nii vai- mustatud, et selle pääle enam ei mõel- nud. Kuid tõustes viimast korda mäe- le, nägi Olev kolm suurt elukat jooksvat tema suusara- jaga ühes suunas. Siis tuli tal meele, mis Gunnel oli kõ- nelenud, ja ruttas seda Andile teatama.

„See on alles tore!“ hüüdis Andi. „Kui me ei suuda sellisel rinnakul mäelt alla lastes võistelda kõige kärmemate huntidega, siis söögu metsalised meid suuskadega tükis nahka! — Nüüd lase- me viimast korda kuni alla kaldani, sest Hannu- lall ootab meid jõuluõhtusöögile.

Nüüd, Olev, las tulla hundid!“ Ja Andi vibutas keppi pää kohal, nagu kaitstes end nägematu vaenlase vastu.

Olevi tähelepanu kiindus purpurikar- valisse päikeseloodangusse, ja hundid läksid meelest. Kuid silmapilgu hilje-

mini, olles allakäimiseks valmis, nägid nad kummalgi poolt suusarada kolm hunt.

„On nähtavasti pidanud ootama meid kogu õhtupooliku ja nüüd kutsuvad meid võidujooksule. Näe, sääl lagendiku tagapool on veel teisi. Hüva, nüüd la- seme lahti, sest meelsamini söön ise oma

jõulu-õhtusöögi, kui neile näljakrantsidele oleksin jõulukõhutäiteks.“

„Mina niisamuti. Lugesin neid juba kuusteist, ja metsas on kindlasti veel lisa! Nüüd on küsimus enam kui Holmenkolleni suusasõidust. See on elu- ja surmasuusat.“

„Hüüan neile sõites „hurraa“, kui nad meid ka vähe aja pärast peaksid sööma.“

Onupoegade pöörasele hurraa-hüüdele vastasid hundid metsiku ulgumise, mis luust ja üdist läbi tungis. Ja siis selgus äkki poistele, et vähemgi viivitus või kartuse märk tähendaks kindlat surma. Ent niipea kui nad liigatasid, olid hundidki valmis neile järgnema.

Keppidega vehkides lendasid poisid suuskadel suure vaevaga esimesest hundirivist läbi.

Olevile tulid meele Gunnari sõnad huntide õelusest, ja samas selgus talle, et metsalised sunnivad neid taganema järsule kaljurinnakule, et neid sääli ümber piirata.

Ka Andi märkas seda ja hüüdis: „See on ainus pääsetee. Näitame neile, Olev, näitame neile!“

Sel silmapilgul saabusid nad pea üht-aegu kaljuservale ja tuiskasid säält tühjusse...

Kuid mõlemad jõudsid õnnelikult maapinnale. Hoog aga kasvas aina. Ja see oligi tarvilik, sest samal ajal, kui poiste suusad jälle lund pühkisid, ilmusid juba nobedamad hundid kalju nurga

tagant nähtavale ja lähenesid ähvardava kiirusega.

Üle järgmise kallaku lendasid suusamehed kui pääsukesed. See oli parim sõidutee, ja varsi hakkasid vaenlased juba järele jääma. Kuid nad ei osutanud veel vähimatki ajujahi lõpetamise märki. Kas ehk ei teadnud need õelad metsalised, et lõpupoole ei võidud suuski tarvitada? Eluhinna eest püüdsid poisid vahemaad suurendada.

Vaheajal olid nad jõudnud metsaservale. Nende paarisaja-jalaline vahemaa oli kasvanud kahekordseks. Poisid jooksid ülepääkaela ranna poole — ja saatus oli neile armuline — nad nägid, et oli tõusuvee aeg. See päästis nad viiekümne jala pikkusest teekonnast.

Nad läksid solistades läbi jääkülma vee ja ujusid oma ruuba juure. Polnud enam tarvis hunte karta! Pettunult peatusid need rannal ja tõmbusid siis metsa.

Poiste hurraa-hüüd pärast lootsikuse pääsmist polnud küll nii vägev kui mäetipul, kuid selles oli siiski sama mehine kõla kui mõni minut varem.

„Olen rõõmus, et Gunnel ei näinud meie ruuba tulekut, kuid oleksin soovinud, et ta oleks näinud, kuidas mäeselnast alla lendasime, hundikari kannul.“

„Jah, Gunnelil peakski olema vestmiseks tagavaral jutt, mis mõne soome poisi paneks hirmust jahmatama igakord, kui ta postmarke tuleks ostma,“ kostis Andi nagu krimpsutades.

M. N.

just kurb olla, sest kas lapsed temalt määratud kingiga rahul olid? Võisid ihaldada hoopis midagi muud. Ning soovimata kink tundus pilkena lapse säravale rõõmule.

Hele inglite naer, keda oli Jõululaps saatnud Jõulumehlele abiks, täitis Jõulumehle onni. Osavasti pakkisid väikesed käed kinke.

Igal inglisesel oli lemmiklaps, kellele katsumad nad välja nuruda kõige paremat kinki. Nii mõnigi ingel oli mossis, sest lemmiklaps jäeti kingita, või pidi leppima mõne lihtsa kingiga. Jõuluvana püüdis küll kurbi inglisesi rõõmustada, kuid see polnud kerge.

„Häbematu poisijõmpikas... Laisk ja hooletu... Ma ei unusta aga kedagi, kes kingi väärt. Kui ta tuleval aastal virgem on, saab kingi...“

Peetrikeset oli jutt. See oli isatu laps. Nii mitugi korda oli ta koolis kinni istunud, sest ta ta ei õppinud. Oli laisk. Peetrike soovis enesele vaid uiske, millega võiks niisama rõõmsalt hõbeselgel jääd uisutada, kui kõik teisedki. Ikka alati mõtles ta kooli minnes ja õppetükke lugedes uiskudest. Oma vaba aja veetis jääl, vahtides särasilmil neid poisse, kes võisid uiskudel lennata libedal jääl... tuul aina vingus kõrvus ja kuuesilud lehvisid...

Nii lõbustas Jõuluvana iga ingliti, kellele nägu mossis.

Jänesed kogusid uudishimulikult Jõuluvana onni ümber ja kuulsid sealt ainult ingliskeste naeru ja laulu. Varblased sirtsusid onni räästas ja vahtisid aknast sisse. Nemadki lootsid midagi...

Kuid Jõuluvana, kes lastele tõsist rõõmu tahtis valmistada, oli kurb. Ta mõtles, kuidas leida abinõu, mis avaks talle kõik laste mõtted ja südamed, vallatute ja laiskade. Siis võiks ta teha tõsist rõõmu, ilusat ja kaunist igale lapsele.

Aga pidage! Jõuluvanal oli siiski nõu.

Järgmisel hommikul vara sammus ta värvava ette. Pilved selle ees õõtsusid. Jõuluvana pühkis säärsaapad hoolega jalamatil puhtaks. Ta litsus uksekella nupule.

Peetrus tukkus ahju ääres pingil, võtme-kimp vööl. Tal oli õõ jooksul olnud palju värvava avamisi. Nüüd sai ta pahaseks varasuse tõttu

„Kes säääl nisuke on...?“ pomises ta ja piilus aknast. Ta silmas värvava ees Jõuluvana.

„Mis sul asja oli?..“ küsis ta.

„Tahtsin taeva prillimeistriga saada kokku,“ sõnas Jõuluvana lõbusalt ja popsutas tugevasti piipu. Tubaka ja suitsu lõhn lõi Peetrusele ninna ning pani kõhatama. Ka Jõuluvana saapad, tõkatiga määritud, haisesid ja Peetrus tõmbas nina kipra.

„Sind ei või sugugi sarnaselt sisse lasta. Rikud meie õhu ja paned õrnul inglisesil pea pööratama oma piibuga,“ urises Peetrus.

„Sisse võid mind ikka lasta...“

„Taeva prillimeister aga ei võta sind jutulegi... Kui sul midagi tellida oli, pidid hoolsam olema... sest tal on isegi pühade eel tööd küll.“

Viimati ikkagi avas Peetrus värvava, mis sugugi ei kriuksunud, ehkki näisid hinged roostetatuna.

Taevast oli vagune. Lamp taevalaest löi kiirelt tuhmuma ja kahvatama.

Jõuluvana luges nimekaardid ustelt ja silmas siis sedeli ühel uksele:

Tellimisi vastu ei võeta.

Taeva prillimeister.

Jõuluvana oli kahevahel. Oli vist hilja tulnud. Koputas siiski. Uks avanes ja Jõuluvana astus sisse. Ta ees seisis imelik vanamees, mustade klaasidega prillid ninal. Ta ütles imestunult:

„Jumalime! Jõuluvanagi näha.“

„Polnud enne aega. Palju toimetusi...“

„Pidi midagi olema?“

„Ja — mul oli palve.“

Taeva prillimeister oli tähelepanelik, sest pidi olema midagi iseäralikku, kui Jõuluvanal midagi paluda oli.

„Oleksin küll enne tulema pidanud... aga... Ma tuln laste pärast. Sooviksin, et sa teeksid mulle sarnased prillid, mis seletaksid mulle iga lapse soovid ja igatsused ning et võiksin lugeda vallatute mõtteid ja näha südant.“

„Ohoi, miks ei! Ära kurvasta! Sinu soov läheb täide. Kingin sulle sarnased prillid. Oota veidi!“

Taeva-prillimeister ruttas imeliku kapi juure ja võttis säält punaste klaasidega prillid, pani toosi ja ulatas siis Jõuluvanale. Jõuluvana tänas südamikult. Taevaruumis askeldasid inglid. Jõuluvana nähes kogusid ta ümber, ripnesid ta villpehmes habemes ja kasuka-hõlmades.

Lahkudes puhus Jõuluvana rõõmsalt Peetrusele kibedat tubakasuitsu ninna, nii et see läkastas. Maa pääl tegi ta näljastele varblastele sedasama nalja, kes talle näkku karjusid: „Sirts, sirts! Anna, anna!“

Õhtul mõtles Jõuluvana jälle laste pääle. Siis pani punaste klaasidega prillid tõntsile ninal.

Ta nägi Peetrikest süvenenud unistusse õppetüki lugemisel. Ta mõtles vaid uiske, mida nii ihaldas.

Jõuluvana silmi ees rändasid kõik lapsed. Kõikide soovid sai ta teada. Nii mõnigi laisk ja hooletu näis nüüd hoopis teiseks. Vähemad lapsed veerisid aabitsast, sest ootasid Jõuluvana. Üks ja teine tahtis teda üllatada.

Ja kui Jõuluvana prillid oli toosi pannud, läikisid pisarad ta karvaseil põsil. Nii kahju oli, veel kauemini oleks tahtnud viibida laste juures.

Tulid jõulupühad. Jõululapse sünnipäevaks süüdati igalpool küünlad. Ka ühes küünaldega särasid laste ja inimeste silmad.

Pehmet kui villa sadas lund.

Jõuluvana suusatas õhtul igale poole, seljas määratu suur kott. Ootasid paljud lapsed...

Ka loomi ei unustanud Jõuluvana. Varblastele laskis ta viljavihud teibasse pista ja jänestele saatis suure kapsapää ning iga loom sai midagi.

Kõige rohkem rõõmustas Jõuluvana. Peetrikenegei sai oodatud uisud.

Tormilind.

Anu.

*Tormilind vangistet põue —
albatross aheldet ahtasse puuri.
Kuidas ta peksab küll tiibu noid suuri,
kuidas ta igatseb õue.*

*Kuidas ah, kauguses sinetab rannatus,
kuidas küll meelitab tormide müha;
milline hinges küll ääretu kannatus
seista nii vaikuses — vabadus püha,
kuula, kuis kisendab hing sinu poole,
luba end hetkekski anda su hoole!*

*Tiivaga kahega lõpmatust lõigata,
tuuliga nutta ja naerda ja hõisata,
päikeses liuelda, laineisse kastuda,
hingega tervega elada! Hukkuda
tormides, siniseist kõrgusist kukkuda
laineisse — surreski naerda ja leekida!
Liivasel rannal las kontidel pleekida!*

*Loe oo, südamest tuline tunnistus:
hungele võõras on rahu, see unistus
väsind vaid raukade, argade hingede,
kartus kel ees elutuulte on vingete.*

*Ase, ah, viimseski aatomis anda
tulele — siiski kuid ahelaid kanda!
lhata kaugete taevaste sinna
südames kevade tormine uha —
olles ent vangistet enese minna
hõõguda nagu vaid tuli all tuhal! . . .*

*Tormilind vangistet põue
meeletult viskleb, et saada vaid vabaks,
Kuigi surm viimaks ka endagi tabaks —
igatsus põlev käib õue.*

Sõbrad.

“ V. M.

Nad olid sõbrad, päike ja lumivalge roos. Seda teadsid nad ise, teadsid nelk ja öökannike, mis kasvasid roosi lähedal, teadis roosi varrel roomav tigu, teadsid inimesedki, kui nägid, kuidas säras ja sädeles roos päikesekiirte mängides ta lumivalgeil lehil.

Õhtuti saatis päike oma kiired viimsena roosi juure, ütlemata talle „hädä ööd“. Kui õnelik oli siis roos, ta lumivalged lehed värvusid punakate kiirte suudeldes õrnroosadeks. Ta uinus, ja veel unes jõi ta päikese kuumi suudlusi.

Hommikul särasid pisarad roosi palgeil, ta oli öösel ärkanud ja nähes pimedust enda ümber, oli nutnud.

Tõusev päike kuivatas ta pisarad ja soistas talle hellalt: „Tere hommikut!“ Roos pööris oma õrna näo sõbra poole ja soistas tasa, tasa: „Suudle mind, suudle mind.“ Ja päike suudles ta lumivalged lehed kullaseiks, kus veel pärlitena hildgasid öösel nutetud pisarad.

Kogu päeva oli roos ülevas tujus. Ta laotas oma lumivalged lehed õige laiali ja ahmis ahnelt suudlusi, mida ta sõber ei väsinud jagamast talle.

„Kui häa on olla roos,“ mõtles ta, „ja mitte lihtne nelk, öökannike või tigu.“

Õhtu jõudes muutus roosi tuju. Ta tundis värinaid, mis läbistasid ta vart ja lehti ikka sagedamini. Teda ei rõõmustanud enam päike, ta silmi ees keerles kõik, paha oli olla. Val-

latud kiired hüppesid ta ümber, püüdes teda lõbustada, kuid muutusid tõsisteks, kui nägid roosi longus pääkest ja all nelgi kõrval mustal mullal kolme lumivalget roosi õislehte.

Saabus öö. Roos ei saanud uinuda. Ta kuulis nelki sosistavat: „Meie uhke naaber hakkab vist surema.“

„Ei nendesugused suured vist suregi, ainult meie suure, närtsime, me väetimid,“ vastas talle öökannike.

„Pole veel näinud ühtki roosi, kes oleks õitsnud igavesti,“ rääkis tigu, „olen rännanud palju, pea neljanda peenrani, ja ikka olen näinud roose närtsivat. Mu vanaisa, kes oli rännanud ümber terve aia, teadis isegi rääkida, et roosid üle nelja päeva ei õitsvat. Mis siis tema on, et ta peab kauem ilutsema, kuigi ta päikese sõber on.“

„Tasa, tasa, ta võib kuulda,“ manitses nelk, „parem oleks, kui puhkama heidaksime.“

„Õige jah, heitke puhkama,“ lausis öökannike, „minu kohus on öösel ärkvel olla, eks saa päeval magada.“ Õrn tuulehoog liigutas ta õisi, milledest uimastav lõhn laiali hoovas. Üks roosi leht kukkus alla ja ülevalt kuuldus tasane ohe.

„Jah, eks ta ole. Neil suurtel on elu ilusam ja suremine raskem kui meil väikestel,“ rääkis öökannike iseendale, sest juba uinunud oli nelk ja tigu roosilehel.

„Kas tõesti surema, närtsima pean,“ mõtles roos. Kas pole närtsimine ainult väikeste,

lihtsete lillede jaoks? Kuid, tigu ju ütles, et kõik roosidki peavad närtsima.“ Ta ohkas ja pisarad tungisid silmi.

„Kui ilus on elu.“

Saabus hommik. Päike tuli teretama oma sõpra, kuid kokkus, kui nägi lumivalgeid roosi õielehti, mida ta nii sageli oli suudelnud, mullal. Veel üksikud lehed olid järele jäänud õiele.

Hetkeks tõstis roos päa ja sosistas: „Suudle mind, suudle mind.“ Kuumalt suudles päike oma lahkuvat sõpra.

Värin läbistus roosi varrest ja viimsed lehed langesid õielt mullale.

Nukraks tegi sõbra kaotus päikese meele, ta peitus pilve taha ja vähehaaval hakkasid ta pisarad tilkuma, kuni neid voolas ojadena. Öhtul rääkis nelk öökannikesele, kes päeval magas, roosist ja päikesest.

„Jah, kahju oli vaadata, kuidas leht lehe järele pudenes. Nii puhtad, valged, otse säravad ja nüüd peavad mudas mädanema. Oli teine kadunuke hää naaber, ei olnud iial uhke. Mis sest, et ta palju ei rääkinud. Mis tal ka meie väetimatega rääkida, või meie ka midagi teame, kasvame ju nii madalal.“

„Kadunust räägitakse ikka hääd, kuid mina arvan, et uhkemat temast polnud küll kedagi. Ma olen rännanud neljanda peenrani, ja iga hillega olen rääkinud, kuid ei tema käest iial sõnakest kuulnud. Mu vanaisa, kes oli rännanud terve aia...“

„Vaat mul õige ninatarka kõigi oma neljanda peenra ja vanaisaga,“ katkestas nelk vihaselt teo jutu, „tahtsid vist, et ta oleks pi-

danud sinuga lobisema, su igavaid sonimisi neljandast peenrast, vanaisast, või taevasteab millisest muust lollusest kuulama. Või koguni sulle aukoha pakkuma oma lumivalge õiekrooni keskel. Mis lõbu tal õige nii ilge loomaga sõbrustada, kuna ta sõber oli ju kuldne päike.“

„Ei mina küll, kadunukesest midagi paha tea rääkida, oli ikka nii lahke, vaatas õhtuti nii sõbralikult mu pääle alla,“ tähendas öökannike.

Tigu aga roomas ära kõrgemale roosi vart mööda, et mitte kuulda rumalaid targutusi. Ta võttis endale mõnusa istekoha ühe lahtipuhkeva punga kõrvale ja unus.

Hommikul ärgetes leidis ta enda kõrval toreda vast lahtipuhkenud õie, veel kenama kui endine. Uhkusega vaatas tigu alla nelgi pääle, ta luges end uue elaniku tõsiseks sõbraks. Juba valmistas ta ette sõnu tervituskõneks noorele roosile, kui päikesekiired, mis üksteise järele roosi juure hüplesid, ta mõtteid eksitasid. Ta roomas allapoole ja nägi säält pahameelega, et päike nüüd kogu oma säravuse noore õie üle välja kallas.

„Sää! on nüüd tema kõrguse sõprus. Sama südamlik on ta nüüd uuele sõbrale ja endine on hoopis unustatud,“ rääkis pahandatud tigu.

Ka nelk ei saanud aru, kuidas võis päike nii ruttu unustada vana sõbra, kuna ta ju nii oli kurvastanud tema kaotuse üle.

Päike aga säras ja sädeles, ja inimesed rõõmustasid toreda pühapäevahommiku üle. Kellelgi ei tulnud meele lahkunud roosi.

Herodese sünd.

A. Vassar.

Pimedus. Vaevalt võib näha lähimalevaid telke. Araabia kõrves vürst Antipateri sõjamehed. Ilmuvad kaks kogu — Araabia kõrvepojad, väljapanud vahid. Sosinal:

I. Kas tead?

II. Ei tea?

I. Laps!

II. Kellel?

I. Küpruse lillel.

II. Antipateri tütrele?

I. Jah, vürsti tütrele.

II. On ta vihane?

I. Vihane.

Tuleb kolmas siluett pimeduses nähtavale. Liituvad kõik kolm ühiseks koguks, kust sosin:

I. Kas tead?

III. Tean.

II. Antipater on vihane!

III. Vist mitte. Ei saa üldse aru me vürsti näost, mille põletanud päike ja kortsu vajutanud mured.

I. Ärgem kõnelegem kõvasti, vürsti telk on siinsamas.

Ilmub äkiline koit. Vürsti alamad kaovad. On vaikne. Koit suureneb; telgid ilmuvad nähtavale. Iseäranis suur ja ilus on vastasolev telk. Ilmuvad kolm vanameest, Antipateri kõige lähemad alamad.

I. Päev on ees; ta saab vanaks.

II. Öösi sündinud; ta on ala hirmul.

III. Herodes nimeks.

Sõna Herodese ajal langevad päikesekiired telgi tippudele ja siis meeste nägudele. Langevad raugad põlvili, tõstavad näo kaugel nähtava kõrve poole ja vaikivad.

Noorusmaalased omavahel.

Uusi küsimusi.

Missuguse elukutse valite suureks saades ja miks? K. Sopp.
 Mida mäletate oma kõige nooremast elu- east? Väike Riku.
 Mida otsite ajakirjust ja raamatuid neid lugedes? Unistav Ivu.
 Missugust tööd teete parima meelega ja miks? Piu-Põmm.
 Missugune ajakiri meeldib teile kõige enam ja miks? Imbi.
 Missugust hääd omadust näeksite hääl meelega oma sõbras pääle teile avaldatud sõpruse? Margus.

Vastuseid nr. 14. küsimusile.

1. Küsimus.

Raskemeeliste mõtete ärahoidmiseks loen raamatuid. Edy.
 Painavad mõtted tulevad tegevuseta ole- kust. Neid tõrjub parimini töö ja sport väljas. Margus.
 Vaja vabas õhus mängida, tublisti sup- lada, tööd teha. Kräk, Piu-Põmm, Pisuhänd.
 Soovitan sporti, hääde raamatute lugemist ja osavõttu seltskondlikult elust. Unistav Ivu.

Soovitan seltsida lõbusate noortega ja teha koos rõõmsat muusikat. Elmar Helliste.

2. Küsimus.

Eesti raamatutest meeldib kõige enam Tammsaare „Tõde ja õigus“. See käsitab inimesi nii lähedaselt ja on ulatuselt suur. Ma ei armasta õhukesi raamatuid. Edy.

Eesti raamatuid on mulle meeldivam Tuglase „Liivakell“ ta kauni väljendusviisi pärast. Margus.

Tuglase „Teekond Hispaania“ — sisaldab huvitavaid kirjeldusi. Imbi.

Mulle meeldib Bornhöhe „Viljandi mäss“, sellepärast, et sepp Villu on vahva võitlema. Kräk, Laur, Tulihein.

Kõige enam meeldib mulle Vilde „Külmale maale“, kus kirjeldatakse vaeste inimeste elu tõetruult. Pisuhänd.

Eesti raamatutest meeldib kõige enam „Mahtra sõda“, milles huvitavad päätükid en- disest ajast. Piu-Põmm.

Kõige rohkem meeldivad mulle ajakirjad, neist saab lugeda kõike, mida ihaldab süda — nalja, vesteid, romaane ja muud.

Unistav Ivu.

Noorusmaalastele hääd jõulupühi soovib Must Vähk.

Kirjavahetust usuelu ja noorsooliikumise alalt soovib K. Sopp Palamusel. Kudina, p. a. Sorga kauplus.

VÕISTLUSI JA ÜLESANDEID.

Uusi ülesandeid.

Ühel karmil kaadil oli palju tegemist ühe külla elanikkudega, kes olid kuulsad oma ka- valuse poolest. Kord juhtus ta kokku me- hega, kellel oli kaasas naine. Nende selja taga käis veel üks noorem naine. Kaadi ter- vitas neid: „Jumal teiega, abielupaar!“ — Sai aga kohe naiselt vastuseks: „Meie ei ole mees ja naine, küll on aga tema ema minu ema tütar.“ — Kaadi ei saanud aru ja pööris mehe poole: „Siis on ehk see sinu naine, kes käib teie järel?“ — „Ei,“ vastas mees, „minu ema on tema ema ämm.“ Kaadi mõtles ja mõtles ja alles hulga aja pärast jõudis otsusele, mis- sugused olid nende kolme inimese sugulus- suhted.

Kes noorusmaalasist leiab selle üles?

Lahendused saata toimetusse 15. näärikuu päevaks. Oieti lahendajaile loositakse hääl raamat oma valiku järele.

Kork-kerä ja maakera.

Selle ülesande vastamise on paljud teinud endale liig kergeks. Mõni arvab, et kork- kera kannab üks mees ja et nõõrile on vaja

panna jatku mitutuhat meetrit. Vaatame jä- rele kuidas siis lugu õige on.

Kera kaal leitakse erikaalu korrutamisel kera mahuga. Kera maht on: $m = \frac{1}{3} r^3 \pi$

Meie juhuses siis $\frac{4.1 \cdot 3.14}{3}$ Võtame liht- suse pärast $\pi = 3$, siis on maht 4 kubik- meetrit ehk 4000 l. Korgi erikaal on = 0,25.

Kera raskus on $m.e = 4000 \times 0,25 = 1000$ kilo- grammi. Selle raskuse kandmiseks kulub vähe- masti paarkümmend meest.

Ekvaatori pikkus on umbes 40.000 km. Kui nüüd igal pool tõstes nõõr maast $\frac{1}{2}$ meet- ri kõrgusesse, siis on vaja hiiglapikk jat- k, mõtleb igauks, kes pääliskaudselt otsustab. Vale! Ainult 3,14 m. on vaja panna juure. Geomeetria säädusi mõõda ripub ringi ümber- mõõt läbimõõdust. Juurepandav osa on $1 \times \pi = 1 \times 3,14 = 3,14$ m! Olgu nõõr kas vaadi, või maakera ümber, ikka on vaja vaid 3,14 m. selleks, et tõsta ta pinnast $\frac{1}{2}$ m. kaugusse.

Õigeid lahendusi saatsid:

A. Siitam, M. Levand, R. Keres, Juh. Tisler, P. Maivel, R. Koppel, Saare Sass, J. Valter.

Loosimisel sai auhinna Saare Sass soome kirjaniku E. Sillanpää raamatu „Vaga viletsus“.

12. Meremehe jutt.

Meremehe jutt on selge luiskelugu. Iga looduseeadusega tuttav olev mõtlemissõime-line inimene leiab kohe kätte meremehe valed.

Jää on õige vähe veest kergem, sellepärast on suurem osa jäämäge vees, ainult üks kümnendik ulatab välja. Sellepärast siis ka täiesti võimatu, et tuul kihutas jäämäge ees. Tuul võib ainult suure vaevaga ja aegamisi jäämäge ajada edesi. Laeva suurem osa aga ulatab veest ja sellepärast tuul võib küll laeva kergesti edesi puhuda. Võimatu on siis ka see, et jäämägi tahtis vettekukku-nuist sõita üle. Ka ei vajanud lahtimurdunud jäätükiid vee põhja — jää on veest kergem.

Pääsnud ei saanud end mähkida sooja-desse riietesse, kuna need puudusid, määrg piip samuti ei võinud põleda. Võimalik aga on küll see, et jäämäelt voolas sulanud vee allikas alla.

Et hüüles ära külmaks, on enam kui kahtlane. Särase tormi järel vaevalt veel võis leida laevaosi jäämäe ligiduses. Täide-tud konservikarb'd ei uju vee pääl. Tuleklaasi valmistamine jääst oleks õige raske, kui mitte võimatu ülesanne. Märja puu sütitami-sest ei või olla juttugi. Päälegi ei ole meri-meestel kunagi pori saapataldade küljes.

Konservikarbi liha ei keedeta enam. Pimedu-ses oli laeval võimatu leida hädalisi, küll aga ümberpöörult, sest laev on valgustatud.

Terve jutustus koosneb vastukäivaist mõt-tetusist, milliseid alati suures hulgas võib leida jahimeeste, kalurite, sportlaste ja rei-sijate vestelugudest.

Õigeid lahendusi saatsid:

J. Valter, E. Pokk, R. Koppel, P. Mai-vel, B. Martinsen, P. Öunpuu, V. Pedajas, Saare Sass, K. Pohla, R. Keres, A. Siitam, R. Leiman, V. Sopp.

Loosimisel sai auhinnaks R. Leiman Noo-rusmaas ilmunud Jäämere kangelase loo eri-raamatuna.

13. Muna.

Muna tühjendatakse lihtsalt, tehakse väike auk munakoore sisse, pistetakse säält ölekõrs läbi ja puhutakse. Öhk surub muna sisu ölekõrre kõrvalt välja.

Õigeid lahendusi saatsid:

J. Valter, R. Koppel, V. Störn, P. Mai-vel, P. Öunapuu, V. Pöld, Treufeldt, K. Sopp, R. Keres, R. Leiman, Saare Sass, A. Lüüsmann, K. Pohla, H. Minsky, E. Luuk, E. Pokk.

Auhinnaks sai loosimisel K. Sopp V. Bon-selsi raamatu „Mesilane Maja“.

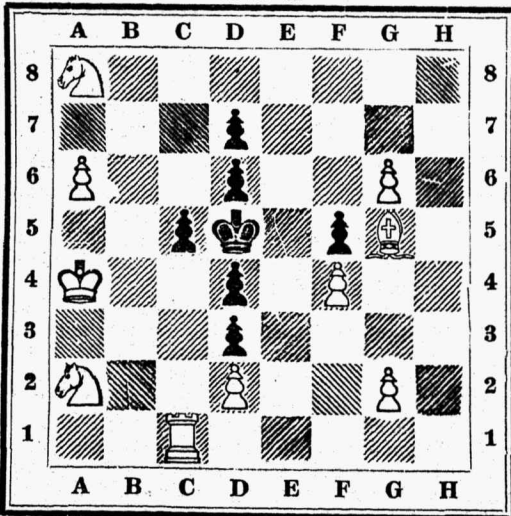
Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 12.

Kokku säändnud Gustav Vehterstein (Vändras). „Noorusmaa“ originaal.

Mustad.

Valged.

Valged: K a4, V c1, O g5, R a2 ja a8, E a6, d2, f4, g2 ja g6.

Mustad: K d5, E c5, d3, d4, d6, d7 ja f5.

Valged algavad ja annavad matt kahe sammuga.

Riigiraamatukogu.

Partii nr. 10.

Prantsuse avang.

Valged.
Harilaub.

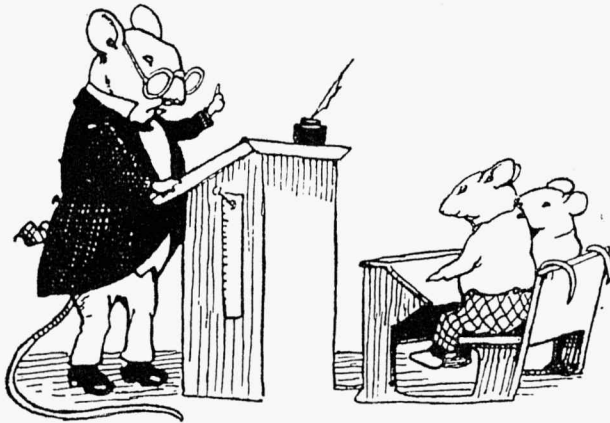
Mustad.
Dr. Kneis.

1. e2—e4, e7—e6,
2. d2—d4, d7—d5,
3. Rb1—c3, d5: e4,
4. R c3: e4, R g8—f6,
5. O f1—d3, R f6: e4,
6. O d3: e4, O f8—d6,
7. Rg1—h3, 0—0?
8. O c4: h7+! K g8: h7,
9. Ld—h5+, K h7—g8,
10. Kh3—g5, V f8—e8,
11. L h5: f7+, K g8—h8,
12. L f7—h5+, K h8—g8,
13. Lh5—h7+, K g8—f8,
14. Lh—h8+, K f8—e7,
15. Lh8: g7 annab matt.

Ülesande nr. 9 lahendus.

1. R f6—g4, K f5: g4,
2. O d5: e4, ükskõik kuhu,
3. R või O annab matt
1. (R f6—g4), e4—e3,
2. R g4: e3+ K f5—e5
3. O h4—f6 annab matt.

Õiged lahendused saatsid: Erich Laasi, Gunnar Friedemann, Arn. Jakobson, W. Mike-nas (Tallinnast). Robert Keres (Tartust).

„ Kas tunnete „Pääsukese“ toredaid juturaamatuid ilusate piltidega? Kui nad mõne kooli lugemisringis või raamatukogus veel peaksid puuduma, siis tellige nad kohe, sest **see väike odav raamatukogu**, mis koosneb 32-hest värvilisest, lõbusa sisuga raamatust, **maksab ainult 700 marka.**

Pääsukese pildiraamatud

on mitmevärviliste piltidega kaunistatud ja suure, selge kiriaga trükitud raamatute seeria. Iga raam. hind 50 mk.

- J. Oro. Väikese Jässi imelik õhusõit.
- J. Oro. Ristsed Kuke-isanda majas.
- J. Oro. Jõuluõhtu.

Laste jututuba

on määratud algkooli kolmele esimesele õppeaastale. Iga raamat maksab 20 mk.

1. D. Mamin-Sibirjak. Jänes-kekspüks.
2. S. Topelius. Adalmina helm.
3. Rudyard Kipling. Rikitiiki Tavi.
4. D. M. Sibirjak. Pätjaljal-Mesikäpp.
5. S. Topelius. Mirsa ja Mirjam.
6. Metslaps. Iti.
7. V. Avenarius. Muinasjutt Mesilinnust-Karvalullist.
8. E. Wilde. Minu esim. „tribulised“.
9. Muinasjutt Lollaridist.
10. O. Luts. Lauka poisid.
11. J. Oro. Tilla Illi liblikat püüdmäs.
12. Metslaps. Mäeoja Halla.
13. H. Chr. Andersen. Tuleraud.
14. Heiti ja Ellik. Saksa muinasjutt.
15. S. Topelius. Tutemui.
16. Victor Rydberg. Väike-Siimu juhtumised jõuluõhtul.
17. Rudyard Kipling. Elevantilaps.
18. H. Chr. Andersen. Loll-Ants.
19. Rudyard Kipling. Kuidas sai leopard täpid.
20. A. Lydecken. Kille ja Kalle.
21. Kilplaste imestus.
22. S. Topelius. Punane majake.

Noorte jutud

on määratud algkooli vanemale eale. Iga raam. hind 25 mk.

- S. Topelius. Printsess Kuldkihar.
- N. A. Rubakin. Dr. lisaki kannatused.
- S. Topelius. Pilvehiiglane.
- Muinasjutud Ungari rahvaeeposest.

Koolikirjastik

toob eesti autoritest klassilise väärtusega teoseid, mis alg- ja keskkooli kirjandustunni jaoks hädavajalised.

- Fr. R. Fählmann. Kalendritegija kimbus j. t. Hind 10 mk.
- Aug. Kitzberg. Sauna Antsu „oma“ hobune. Hind 10 mk.
- A. H. Tammsaare. Tähtis päev ja Tõsi jah. Hind 10 mk.

Neli kogu „Pääsukese“ raamatuid

pappköites, à 150 mk.

- Pääsukese jutud, I köide.
- Videviku vested, II köide.
- Kiisu-Liisu teierkastilood. III köide.
- Kummalised muinasjutud. IV köide.

Rohkesti häid numbreid

oma pidukavadele

leiavad koolipidude korraldamiseks raamatust:

Elsa Parinbak-Langer: Laulumängud.

Hind 100 mk.

Sisaldab ligi nelikümmend laulumängu ja rahvatantsu. Laulumängud on valitud nii, et neid võib tarvitada ka võimlemistundides, niisama koduloos ja üldõpetuses.

„Pääsukese“ näidendite-seerias

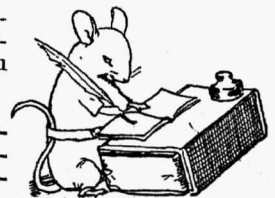
Kooli näitelava

leidub rohkesti sisuliselt väärtuslikke ja tehniliselt kergesti lavastatavaid teoseid. Iga nr. on 16 lhk. suur ja maksab 25 mk.

- Nr. 1. J. Oro. Jõuluvana kodu. Jõulunäidend kahes vaat.
- „ 2. J. Oro. Jõulu ootel. Jõulunäid. 2 vaat.
- „ 3. S. Topelius. Kust me saame Jõulukuuse? 1 vaat. J. Parinbak. Juku ja Hilda jõulujuhtumised metsas. 1 vaat.
- „ 4. A. Oengo-Johanson. Atsi ja Helga jõuluõhtu. Vanaema uueaasta hommik. J. Oro. Punamütsike.
- „ 5. Anni Svan. Vihase Hauka vangina. 3 seikluses.
- „ 6. S. Topelius. Aegade peegel. 1 vaat.
- „ 7. S. Topelius. Olli suusasõit. Aho: Marjamati.
- „ 8. S. Topelius. Taavet ja Koljat. Heroiline n. 1 v.
- „ 9. S. Topelius. Perdita ehk kaotatud kevad. 1 vaat.

Nim. 9 raam sisaldavad umbes 14 pikemat või lühemat näidendit ja samapalju deklamatsioone.

„Pääsukese“ raamatud on müügil kõigis paremais raamatukaupluses.

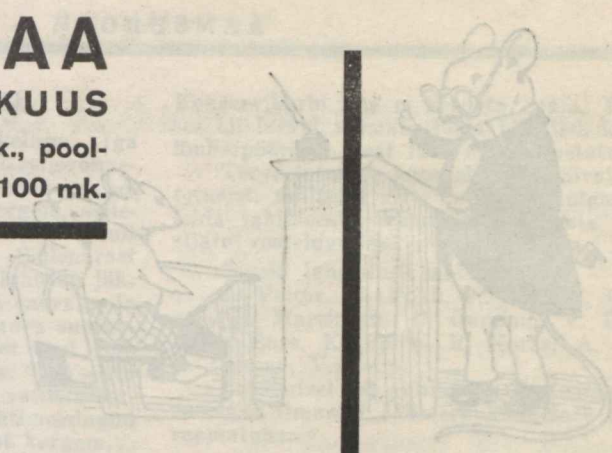

NOORUSMAA

ILMUB KAKS KORDA KUUS

Tellimishind aastas 400 mk., pool-
aastas 200 mk., veerandaastas 100 mk.

Noorusmaalase hädad raamatud

Ch. Dickens:

KILK KOLDEL

Hind 100 marka

Jack London:

PÕLEV LAEV

Hind 25 marka

M. Laarman:

TIZIAN

Hind 25 marka

K. Hänninen:

JÄÄMERE KANGELANE

Hind 100 marka

E. Ludvig:

REMBRANDT

Hind 25 marka

Järgmised **Noorusmaa jutukirjastiku** numbrid ilmumisel